



Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 13. december 2022
(OR. en)

16000/22

CULT 131	GENDER 204
SUSTDEV 218	ELARG 109
DEVGEM 235	IND 556
RELEX 1731	MI 936
AUDIO 138	RECH 660
EDUC 423	DIGIT 240
SOC 690	ENV 1302
EMPL 469	CLIMA 674
JAI 1674	AGRI 713
JUSTCIV 169	POLMIL 310
JEUN 187	PROCIV 154
CONSOM 337	COPS 612

FØLGESKRIVELSE

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	9. december 2022
til:	Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2022) 709 final
Vedr.:	RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling i EU's foranstaltninger

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2022) 709 final.

Bilag: COM(2022) 709 final



EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 9.12.2022
COM(2022) 709 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling i EU's foranstaltninger

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund.....	1
2. Styrkelse af samspillet mellem kulturpolitikker og bæredygtig udvikling	2
3. Kultur og verdensmålene for bæredygtig udvikling i EU's politikker og programmer.....	4
A. Kulturpolitik.....	4
B. Regionalpolitik og bypolitik.....	10
C. Indre anliggender og intern sikkerhed.....	12
D. Beskæftigelse, sociale anliggender, arbejdsmarkedsforhold og inklusion.....	13
E. Retfærdighed, forbrugerrettigheder og ligestilling mellem kønnene.....	14
F. Det nye europæiske Bauhaus og dets horisontale dimension for kulturdrevet bæredygtighed	15
G. EU's internationale partnerskab og udviklingspolitik	16
H. Naboskabspolitik og udvidelsespolitik	18
I. Uddannelse og ungdomspolitik	19
J. Det indre marked og industripolitik	20
K. Forskning og innovation	22
L. Den digitale økonomi og det digitale samfund.....	24
M. Klimaindsats og miljøpolitik	25
N. Landbrugspolitik	27
O. Forsvarsindustri og rumpolitik.....	28
P. EU-civilbeskyttelsesmekanismen	29
4. Konklusioner: de næste skridt.....	30

1. BAGGRUND

Verdensmålene for bæredygtig udvikling er indbyrdes forbundne med flere politikområder. Kommissionen er fast besluttet på at levere resultater inden for alle de forskellige dimensioner af bæredygtig udvikling¹. Med hensyn til kulturens rolle understregede Kommissionen den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling i den nye europæiske kulturdagsorden fra 2018² og forpligtede sig til at anvende den til at bidrage til gennemførelsen af FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling³.

I sin resolution om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling⁴ fra december 2019 bekræftede Rådet medlemsstaternes engagement i bæredygtighed og fuld og hurtig gennemførelse af FN's 2030-dagsorden. Rådets arbejdsplan på kulturområdet 2019-2022⁵ blev derefter ændret i maj 2020 for at

¹ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (2020), *Delivering on the UN's sustainable development goals — a comprehensive approach*.

² [COM/2018/267 final](#).

³ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>.

⁴ EUT C410 af 6. december 2019.

⁵ [Rådets konklusioner om ændring af arbejdsplanen på kulturområdet \(2019-2022\)](#).

medtage "kultur som drivkraft for bæredygtig udvikling" som en yderligere prioritet. Under denne prioritet omfatter arbejdsplanen to tilsvarende foranstaltninger: i) en gruppe under den åbne koordinationsmetode bestående af eksperter fra medlemsstaterne i den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling, der blev nedsat i 2021, og som fremlagde sin rapport i september 2022⁶, og ii) en opfordring til Kommissionen om at fremlægge en handlingsplan for den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling.

Denne rapport er Kommissionens svar på opfordringen. Med denne rapport slås der til lyd for en **EU-politisk tilgang til den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling, der bygger på en stærkere og mere konsekvent forbindelse mellem kulturpolitikker og gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling på tværs af EU's initiativer, programmer og foranstaltninger og på tværs af forskellige sektorer.**

Rapporten giver et overblik over EU's politikker og programmer, der styrker samspillet mellem kultur og bæredygtig udvikling, og der udpeges foranstaltninger, der er iværksat eller planlagt af Kommissionen med henblik på at fremme kulturen som drivkraft eller katalysator for FN's 2030-dagsorden. Rapporten omfatter også strategiske tværgående initiativer såsom Horisont Europa-missionen om klimaneutrale og intelligente byer⁷ eller det nye europæiske Bauhaus⁸, der gennemtrænger flere politikområder og programmer.

Der er en øget efterspørgsel efter fuld og effektiv anerkendelse af kultur som en nøglesektor, der bidrager til verdensmålene for bæredygtig udvikling og til Europas bæredygtige genopretning efter covid-19-krisen. Den sideløbende proces i gruppen under den åbne koordinationsmetode, der er kendetegnet ved et tæt samarbejde med UNESCO og internationale aktører⁹, har bekræftet behovet for øget effektivt samarbejde mellem nationale myndigheder og EU- og FN-myndigheder og -systemer.

Drøftelserne under og resultaterne af MONDIACULT 2022¹⁰ — UNESCO's konference om kulturpolitikker og bæredygtig udvikling, der blev afholdt i Mexico den 28.-30. september 2022 — har yderligere inspireret og præget drøftelserne om fremtiden for verdensmålene for bæredygtig udvikling og skabt yderligere momentum til overvejelser om en mere fremtrædende rolle for kulturen i strategierne for bæredygtig udvikling. Denne rapport bidrager til denne refleksionsproces og bygger på ambitionerne i konferencens kulturerklæring.

2. STYRKELSE AF SAMSPILLET MELLEM KULTURPOLITIKKER OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

De vigtigste strategiske EU-foranstaltninger til opfyldelse af verdensmålene for bæredygtig udvikling omfatter en iboende kulturel dimension på trods af manglen på en specifik henvisning til kultur. For eksempel er **dybt forandrende EU-politikker og centrale strategier såsom den europæiske grønne pagt og den overordnede tilgang til at gøre Europa klar til den digitale tidsalder, jf. diagrammet nedenfor, afhængige af et stærkt bidrag fra de kulturelle og kreative sektorer** og af deres mangfoldighed på lokalt, regionalt og nationalt plan. Formålet med denne rapport er at gøre denne forståelse håndgribelig.

⁶ OMC report *Stormy times: Nature and humans — cultural courage for change*: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0380f31c-37c9-11ed-9c68-01aa75ed71a1/language-en>.

⁷ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en.

⁸ Det nye europæiske Bauhaus er et kreativt, deltagelsesbaseret og tværfagligt initiativ, der forbinder [den europæiske grønne pagt](https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en) med vores levesteder og erfaringer: https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en.

⁹ 2021 blev udnævnt til det internationale år for en kreativ økonomi for bæredygtig udvikling.

¹⁰ <https://www.unesco.org/en/mondiacult2022>.

Som understreget i anbefalingerne fra både gruppen under den åbne koordinationsmetode om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling og gruppen under den åbne koordinationsmetode om kulturarvens modstandsdygtighed over for klimaændringer¹¹ **bør kultur og kulturpolitikker desuden anvendes mere systematisk til at tackle vigtige aktuelle spørgsmål vedrørende klimaændringer** og målene i den europæiske grønne pagt. F.eks. fremmer målet om klimaneutralitet i missionen Horisont Europa om klimaneutrale og intelligente byer borgernes engagement, inklusion og social innovation.

De forberedende drøftelser forud for MONDIACULT, der byggede på fem tematiske områder¹², bidrog også til at bane vejen for en bedre forståelse af **den iboende og tværgående kulturelle dimension af bæredygtig udvikling og behovet for en mere strategisk tilgang til kultur og bæredygtig udvikling i fremtiden**. I MONDIACULTs sluterklæring gentages dette tilsagn. Heri opfordres der til en yderligere indsats for at styrke de offentlige politikrammer ved at forankre kulturen mere fremtrædende i bæredygtige udviklingsstrategier på globalt plan og på tværs af alle dimensioner af verdensmålene for bæredygtig udvikling af **social, økonomisk og miljømæssig udvikling**. I samme ånd har gruppen under den åbne koordinationsmetode vedrørende den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling set nærmere på disse tre dimensioner, og den går stærkt ind for det overordnede tema om at **genskabe forholdet mellem mennesker og natur og samtidig udnytte den underudnyttede kulturkraft**¹³.

¹¹ Rapport under den åbne koordinationsmetode, *Strengthening cultural heritage resilience for climate change*: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4bfcf605-2741-11ed-8fa0-01aa75ed71a1/language-en>.

¹² Investering i kultur og kreativitet med henblik på jobskabelse og socioøkonomisk udvikling; fremme af kulturel mangfoldighed i det digitale miljø og fremme af kunstneres status; bevarelse og fremme af kulturarvens mangfoldighed med henblik på social inklusion, dialog og fred; styrkelse af synergiene mellem kultur og uddannelse med henblik på menneskecentreret udvikling og bæredygtighed; regionale og globale partnerskaber for kultur og bæredygtig udvikling.

¹³ Ifølge Eurostat udgør den registrerede værdi af eksport og import af kulturgoder ca. 1 % af EU's samlede værdi af eksport og import af kulturgoder (uden for EU). I absolutte tal tegnede eksporten af kulturgoder til lande uden for EU sig i 2020 for 17,5 mia. EUR, og importen af sådanne varer til EU beløb sig til 16 mia. EUR. EU-statistikkerne over indkomstforhold og levevilkår (EU-SILC) indeholder data om social og kulturel deltagelse, som vil foreligge i anden halvdel af 2023. Eurostat har indsamlet statistikker vedrørende kultursektoren i et særligt afsnit på sit websted (Oversigt — Kultur).

Oversigt over Kommissionens tilgang til gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling¹⁴



3. KULTUR OG VERDENSMÅLENE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING I EU'S POLITIKKER OG PROGRAMMER

Den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling fremmes under en række EU-politikker og -programmer (A-O). For hver EU-politik beskriver dette afsnit den relevante politiske ramme og de vigtigste prioriteter samt de strategiske foranstaltninger eller initiativer. Målet er at støtte samfundsmæssige ændringer og afbøde virkningerne af den grønne og den digitale omstilling.

A. Kulturpolitik

Politikramme og vigtigste prioriteter

EU's indsats på kulturområdet bidrager direkte til alle dimensioner af verdensmålene for bæredygtig udvikling i overensstemmelse med den strategiske vejledning i de vigtigste rammedokumenter:

- **den nye europæiske kulturdagsorden**
- **det europæiske handlingsprogram for kulturarv¹⁵**
- de flerårige **arbejdsplaner på kulturområdet** eller, for så vidt angår EU's optræden udadtil, den fælles meddelelse fra 2016 om *en EU-strategi for internationale kulturelle forbindelser*¹⁶ og *Rådets konklusioner fra 2019 om en strategisk EU-tilgang til internationale kulturelle forbindelser og en handlingsramme*¹⁷.

¹⁴ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (2020), *Delivering on the UN's sustainable development goals — a comprehensive approach*.

¹⁵ Det europæiske handlingsprogram for kulturarv: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5a9c3144-80f1-11e9-9f05-01aa75ed71a1>.

¹⁶ JOIN/2016/029 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=JOIN%3A2016%3A29%3AFIN>.

¹⁷ EUT 2019/C 192/04.

EU fokuserer med sine politiske foranstaltninger og samarbejde på dette område på at udnytte kulturens og den kulturelle mangfoldigheds styrke med henblik på social samhørighed og trivsel ved at:

- fremme kulturel deltagelse, kunstneres mobilitet og beskyttelse af kulturarven
- fremme beskæftigelse og vækst i de kulturelle og kreative sektorer gennem kunst og kultur inden for uddannelse og fremme færdigheder og innovation inden for kultur
- styrke internationale kulturelle forbindelser gennem kultur for at fremme bæredygtig udvikling og fred.

Behovet for at bevare og fremme den iboende værdi af kultur og kunstneriske udtryksformer fremhæves også i de vejledende dokumenter om EU's kulturpolitik. Den strategiske ramme for EU-samarbejde og politikudformning på kulturområdet kan dog stadig styrkes (som det påpeges i Kommissionens rapport om arbejdsplanen på kulturområdet 2019-2022¹⁸), og den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling fremhæves.

På finansieringssiden støtter programmet **Et Kreativt Europa 2021-2027**¹⁹, som er det eneste EU-program, der er rettet mod de kulturelle og kreative sektorer, EU's engagement i FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, navnlig deres kulturelle dimension, på alle tre programområder. Et Kreativt Europa investerer i foranstaltninger, der styrker den kulturelle mangfoldighed og imødekommer de kulturelle og kreative sektors behov. Både **forgrønnelse og inklusion er horisontale prioriteter for hele programmet**, og det overvejes løbende at gøre programmet Et Kreativt Europa grønnere. Et Kreativt Europa bidrager til at gøre den grønne pagt håndgribelig ved at belønne kulturelle projekter, der behandler bæredygtighed og miljømæssige aspekter strategisk og inden for de kulturelle og kreative sektorer.

Programmets *kultursamarbejdsområde* omfatter initiativer inden for de kulturelle og kreative sektorer såsom dem, der fremmer grænseoverskridende samarbejde, platforme, netværk og litterære oversættelser. Disse omfatter mekanismer til at sikre, at de kulturelle og kreative sektorer tilbyder mangfoldighed, inklusion og lighed for alle og bidrager til klimaindsatsen. Under programmet for 2021-2027, der støtter europæiske netværk og samarbejdsprojekter, er **projekternes bidrag til bæredygtighedsdagsordenen** blevet medtaget som en særlig prioritet. Det tidligere program (2014-2020) banede vejen for fremme af græsrodder og bæredygtig praksis under *kultursamarbejdsområdet*²⁰. Det støttede en lang række projekter om ligestilling mellem kønnene, bæredygtighed og digitalisering²¹. Disse har bidraget til at lette de miljømæssige virkninger af sektorernes aktiviteter, fremme et bæredygtigt by- og landmiljø, udvikle nye visioner for fremtiden og øge bevidstheden. De behandler globale spørgsmål på lokalt eller regionalt plan, herunder bl.a.: sundhed og trivsel²², ligestilling mellem kønnene²³, produktions- og forbrugsmodeller

¹⁸ [COM/2022/317 final](#).

¹⁹ [Et Kreativt Europa](#).

²⁰ Der er mange gode eksempler på bæredygtighedsfokuserede foranstaltninger, der finansieres under Et Kreativt Europa. For eksempel udviklede Culture Action Europe-netværket programmet "Culture in Sustainable Cities. Learning with Culture 21 Actions" i partnerskab med den internationale organisation United Cities and Local Governments. Programmet har til formål at give byerne mulighed for at deltage i en læringsproces, så de kan evaluere, udforme og gennemføre kulturpolitikker, der bidrager til lokal bæredygtig udvikling.

²¹ Yderligere oplysninger findes i brochuren på: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/aebc62b7-8fa5-11ec-8c40-01aa75ed71a1/language-en>.

²² Projektet "Birth cultures" havde f.eks. til formål at bevare og overføre traditionel viden og praksis vedrørende fødsel og barsel som en del af den europæiske immaterielle kulturarv. Det viste, hvordan kultur kan have en løftestangseffekt på borgernes engagement i folkesundhedsspørgsmål.

²³ Mange finansierede projekter, såsom "Keychange", arbejder hen imod en omstrukturering af de kulturelle sektorer med henblik på at opnå fuld ligestilling mellem kønnene, ligeløn, lige arbejdsvilkår og synlighed for kvindelige fagfolk i sektoren.

(fødevarer)²⁴, vandforurening²⁵, bæredygtige boliger²⁶ samt mindskelse af uligheder mellem byområder og landdistrikter²⁷.

I det nuværende programs *kultursamarbejdsområde* blev der tilføjet en ny sektortilgang for at **styrke bæredygtigheden af specifikke sektorer** (kulturarv, arkitektur, musik, bogsektoren, design, mode og kulturturisme) og hjælpe dem med bl.a. at blive grønnere, mere modstandsdygtige og mere inklusive. Dette programområde støtter også initiativet **europæiske kulturhovedstæder**, som har til formål at fremme den kulturelle mangfoldighed i Europa, fremhæve de fælles elementer, de deler, og sætte skub i, hvordan kultur bidrager til byernes langsigtede udvikling. Byer, der er udpeget som europæiske kulturhovedstæder, indarbejder deres projekt i deres overordnede strategi og medtager i stigende grad bæredygtige overvejelser som led i deres bestræbelser, f.eks. fremme af grønnere kulturelle praksisser.

På den eksterne side støtter **platformen for kulturelle forbindelser** samarbejdet mellem europæiske og globale kulturelle og kreative sektorer ved at øge EU-delegationernes kapacitet på verdensplan (verdensmål 17, Partnerskaber for handling) til at samarbejde med kulturelle aktører og tackle centrale udfordringer gennem kultur (verdensmål 8, Anstændige jobs og økonomisk vækst, og verdensmål 11, Bæredygtige byer og lokalsamfund). Platformen tilrettelægger også et årligt program for globale kulturelle forbindelser, der samler 40 unge kulturledere og fagfolk fra hele verden (verdensmål 10, Mindre ulighed, og verdensmål 5, Ligestilling mellem kønnene).

På området **medier og audiovisuelle medier** har programmet Et Kreativt Europa 2021-2027 indført to horisontale prioriteter: en grønnere audiovisuel industri og mangfoldighed og inklusion i den audiovisuelle sektor. Forgrønnelse og mangfoldighed er blevet indført i indkaldelsen af forslag til alle ordninger under *programområdet Media* i Et Kreativt Europa. Ansøgerne bør fremlægge en strategi for deres grønne praksis og en strategi for fremme af mangfoldighed og inklusion i deres aktiviteter. Disse strategier evalueres som en del af tildelingskriterierne. De projekter, der er udvalgt under arbejdsprogrammerne for 2021 og 2022, har givet oplysninger om, hvordan de audiovisuelle virksomheder og organisationer håndterer disse politiske prioriteter. Blandt de udvalgte projekter er det værd at nævne "TheGreenShot", den første digitale løsning med en grænseflade i realtid, hvor filmkommissionerne kan tilslutte sig produktioner, der optager i deres region eller byer, og det grønne charter for festivaler, som blev støttet i forbindelse med festivalindkaldelsen i 2022 og iværksat af festivalnetværket "Moving Images Open Border". Chartret er et instrument til at beregne festivalers CO₂-fodaftryk med det formål at skabe bevidsthed på den ene side og fastsætte fælles mål for bæredygtighed.

Desuden støtter *det tværsektorielle programområde* tværnationalt politiksamarbejde og bidrager til gennemførelsen af det **nye europæiske Bauhaus-initiativ** for at styrke programmets grønne dimension.

²⁴ Projekter som "Creative food Cycles", "The Table and the territory" og "The Mediterranean garden" udforskede og lavede prototyper af nye modeller for fødevareproduktion, -distribution og -forbrug og udforskede alternativer til den almindelige fødevareproduktionskæde. Derved øger de bevidstheden om tabet af biodiversitet.

²⁵ Projektet "Universal Sea — Pure or plastic" havde til formål at afsløre mulighederne for et møde mellem kunst og iværksætterkultur og samtidig fremme kreative løsninger på plastepidemien i havene og oceanerne.

²⁶ Netværket Architects' Council of Europe arbejder på at opnå økonomisk overkommelige boliger af høj kvalitet på europæisk plan. Takket være netværkets lobbykapacitet, geografiske spredning og omfattende politiske arbejde bidrager det til at fremme almenvellet og livskvaliteten, og det sætter mennesker og natur i centrum for bolig- og byudvikling i Europa og på nationalt plan.

²⁷ "Smoties — Creative works with small and remote places" anvender designtækningsmetoder til at omdanne fjerntliggende europæiske steder til mere beboelige steder ved at inddrage lokale beboere i udviklingen af kulturelle og kreative aktiviteter. "Cultures for resilience" styrker indsatsen fra en række aktører (borgere, forvaltninger, lokale sammenslutninger), der arbejder med miljø- og bymodstandsdygtighed.

Et nyt pilotprojekt fra Europa-Parlamentet om et **europæisk kulturarvscenter** vil også bidrage til den grønne omstilling og bekæmpelsen af klimaændringer og miljøforringelse²⁸.

Strategiske foranstaltninger eller centrale eksempler

- Kommissionsledede værker om status og **arbejdsvilkår for kunstnere og fagfolk på det kulturelle og kreative område** (EU-undersøgelse, "Voices of Culture dialogue & report", den kommende rapport fra ekspertgruppen under den åbne koordinationsmetode og anbefalinger i 2023), der har til formål at behandle centrale spørgsmål lige fra kunstneres status, retfærdighed og offentlig støtte samt lovgivningsmæssige rammer og social sikkerhed til emner som kompetenceudvikling og kunstnerisk ytringsfrihed.
- Foranstaltninger vedrørende **klimaændringer og kulturarv**. Kommissionen tilrettelagde arbejdet i en ekspertgruppe fra medlemsstaterne om [styrkelse af kulturarvens modstandsdygtighed over for klimaændringer](#). Gruppens rapport blev udgivet i september 2022. Heri fastlægges god praksis og innovative foranstaltninger til beskyttelse af kulturarven — materielle såvel som immaterielle — i forbindelse med klimaændringer. Dette omfatter anbefalinger om det bidrag, som kulturarven kan yde til afbødning og bekæmpelse af klimaændringer i overensstemmelse med den grønne pagt. Kommissionen iværksatte også en **undersøgelse om forgrønnelse af programmet Et Kreativt Europa**. Denne undersøgelse har til formål at undersøge, hvordan der kan indføres miljømæssige, bæredygtige og forholdsmæssige foranstaltninger i programmet for at øge dets bidrag til klimaindsatsen og integrationen af biodiversitet.
- Foranstaltninger til håndtering af **den digitale omstillings indvirkning på den kulturelle og kunstneriske mangfoldighed**, dvs. forretningsmodeller, relationer til publikum og ændringer i udformning, produktion og forbrug. Ved udgangen af 2021 begyndte Kommissionen at samarbejde med eksperter om at undersøge muligheden for frivillige retningslinjer for indsamling og forvaltning af data om **det digitale publikum** med særligt fokus på scenekunst og kulturarv. I rapporten "(Re)-Engaging digital audiences — Improving Audience Data" fra juni 2022²⁹ gøres der status over erfaringerne fra covid-19-relateret praksis. Desuden er **digitalisering og kulturarv** på baggrund af ekspertgruppen om kulturarv³⁰ også blevet drøftet med fokus på digital læring fra covid-19. Ekspertgruppen kiggede også på kapacitetsopbygningserfaringer med henblik på at flytte udstillinger, uddannelsesprogrammer og artefakter online og på spørgsmålet om publikum, der oplever kulturel træthed online.
- Kommissionens initiativ **Musik sætter Europa i bevægelse** (MME) er et andet eksempel, der støtter de sociale og økonomiske dimensioner af bæredygtig udvikling. MME sigter mod at styrke musiksektorens bedste aktiver: kreativitet, mangfoldighed og konkurrenceevne. Dets specifikke mål er at fremme kreativitet og innovation, beskytte og udvide mangfoldigheden i europæisk musik, hjælpe sektoren med at tilpasse sig digitaliseringen og støtte sektorens bæredygtighed, navnlig efter covid-19-krisen. Under MME har Kommissionen arbejdet hen imod en integreret tilgang, der omfatter målrettet EU-finansiering (under og uden for Et Kreativt Europa), politisk støtte, lovgivning og dialog om behovene og udfordringerne i Europas musiksektor. I flere nylige indkaldelser har der været fokus på bæredygtighedsrelaterede foranstaltninger. Fra 2023 vil MME fremme bæredygtig musikdistribution.

²⁸ Den indkaldelse af forslag, der blev iværksat under pilotprojektet, omfatter følgende prioritet: at bidrage til den grønne omstilling og bekæmpelsen af klimaændringer og miljøforringelse: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/pppa-cult-2022-euheritagehub;callCode=null;freeTextSearchKeyword=;matchWholeText=true;typeCodes=1>.

²⁹ <https://voicesofculture.eu/2022/06/02/brainstorming-report-re-engaging-digital-audiences-challenges-and-opportunities/>.

³⁰ [Ekspertgruppen om kulturarv | Kultur og kreativitet \(europa.eu\)](#).

- Andre sektorspecifikke eksempler omfatter projektet **Sustainable Theatres Alliance for Green Environmental Shift** (STAGES — Sustainable Theatre Alliance) og **European Theatre Convention Network**, som har til formål at have en strukturerende virkning på sektoren og forgrønde dens værdikæde.
- En **skræddersyet ordning for kunstnere og fagfolk for at lette deres mobilitet på tværs af grænserne — Culture Moves Europe**³¹. En ordning, der tildeler mobilitetsstipendier til enkeltpersoners projekter, der tager sigte på internationalt samarbejde, faglig udvikling, samproduktion og samskabelse, hvor kunstnere og skabere tilskyndes til at tage hensyn til miljøvirkningerne af deres mobilitet og vælge mere bæredygtige transportmidler. Kunstnerophold inden for ordningen kan gennemføre projekter i overensstemmelse med værdierne i det nye europæiske Bauhaus.
- Værktøjet **Perform Europe**, der blev lanceret i 2021 for at støtte innovative, inklusive og bæredygtige distributions- og turistmodeller i sektoren for scenekunst.
- **Ligestilling mellem kønnene** på kulturområdet³² Kommissionen finansierede et studie om kønsforskelle i de kulturelle og kreative sektorer, der blev offentliggjort i september 2020³³. En arbejdsgruppe under den åbne koordinationsmetode om ligestilling mellem kønnene i de kulturelle og kreative sektorer fremlagde sin endelige rapport, herunder en række anbefalinger til politiske beslutningstagere, kultur- og uddannelsesinstitutioner i juni 2021³⁴. Repræsentanterne for de kulturelle og kreative sektorer mødtes under den strukturerede dialog "Voices of Culture" for at drøfte kønsbalancen i de kulturelle og kreative sektorer, og de offentliggjorde deres rapport i februar 2020³⁵. Desuden blev formandskabets konklusioner om ligestilling mellem kønnene på kulturområdet³⁶ vedtaget i december 2020.
- Foranstaltninger inden for **kultur og trivsel**, som er et vigtigt og nyt spørgsmål, navnlig efter covid-19-krisen. Kommissionen er i færd med at gennemføre en forberedende foranstaltning fra Europa-Parlamentet med titlen "Bottom-up policy development for culture and well-being in the EU". Projektet, der gennemføres af et konsortium af europæiske partnere i en periode på 1,5 år, fokuserer på at ajourføre forskningen på dette område, kortlægge de mest relevante eksisterende praksisser og opbygge lokale aktørers kapacitet til effektivt at udnytte kulturen til at øge velvære og sundhed med særligt fokus på mental sundhed. ESPON har også for nylig foretaget et studie om kulturarv som en kilde til samfundsmæssig velfærd i de europæiske regioner³⁷. Målet er at udvikle en paneuropæisk metode og territorial analyse af kulturarvens indvirkning på samfundet under hensyntagen til aspekter som trivsel og social inklusion. **Kulturarv som et vigtigt aktiv i forbindelse med forebyggelse af kriser og opbygning af fred** (verdensmål 16, Fred, retfærdighed og stærke institutioner). Den bevidste ødelæggelse af kulturarven anerkendes bredt som en mulig indikator eller forløber for fremtidig massevold, da den bruges til at udrydde den historie og de artefakter, der er centrale for en

³¹ <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/culture-moves-europe-mobility-for-artists-and-professionals#:~:text=Culture%20Moves%20Europe%20is%20a%20scheme%20that%20supports,It%20is%20part%20of%20Creative%20Europe%E2%80%99s%20Culture%20strand.>

³² Kommissionen støtter ligestilling mellem kønnene i kultur gennem Et Kreativt Europa (f.eks. projektet "Keychange" og mentorprogrammet "MEWEM"). Desuden kræver det nye program Et Kreativt Europa for 2021-2027, at finansierede projekter i tilstrækkelig grad tager hånd om inklusion og ikkeforskelsbehandling med særligt fokus på ligestilling mellem kønnene.

³³ [https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/92d621d1-bb99-11ec-b6f4-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-266388294.](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/92d621d1-bb99-11ec-b6f4-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-266388294)

³⁴ [https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/36e9028b-c73b-11eb-a925-01aa75ed71a1/language-en.](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/36e9028b-c73b-11eb-a925-01aa75ed71a1/language-en)

³⁵ [https://voicesofculture.eu/2019/05/14/gender-balance-in-the-cultural-and-creative-sectors/.](https://voicesofculture.eu/2019/05/14/gender-balance-in-the-cultural-and-creative-sectors/)

³⁶ [https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13097-2020-INIT/en/pdf.](https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13097-2020-INIT/en/pdf)

³⁷ [https://www.espon.eu/HERIWELL.](https://www.espon.eu/HERIWELL)

befolknings kultur og identitet. Når den foretages systematisk og i stort omfang, er den bevidste ødelæggelse af kulturarven også defineret i Romstatutten for Den Internationale Straffedomstol som en krigsforbrydelse. Ødelæggelse af kulturarven har spillet en fremtrædende rolle i de igangværende konflikter i Syrien, Irak og Mali. Eksempler herpå er de islamistiske gruppers angreb i 2012 på gravene og mausoleerne i Timbuktu i de nordlige dele af Mali. Rådets konklusioner om en **EU-tilgang til kulturarv i konflikter og kriser og det særlige EU-koncept** udgør en klar politisk og operationel ramme for en mere sammenhængende og synlig EU-tilgang til kulturarv med henblik på fred (verdensmål 16, verdensmål 8, Anstændige jobs og økonomisk vækst, verdensmål 11, Bæredygtige byer og lokalsamfund). Konkret forpligter EU sig til en konfliktfølsom, inklusiv, lige og ikkediskriminerende tilgang. Med hensyn til den nuværende situation i Ukraine støtter Kommissionen bevarelsen af den ukrainske kulturarv ved at stille nødbeskyttelsesudstyr til rådighed og støtte den digitale dokumentation for ukrainsk kulturarv. Kommissionen støtter også ukrainske kunstnere og kulturarbejdere. For eksempel iværksatte Kommissionen i september 2022 som led i Et Kreativt Europa en opfordring om at støtte kunstnere uden for deres land samt kulturelle organisationer i Ukraine, samt en opfordring om at forberede efterkrigstidens genopretning af den ukrainske kulturelle sektor på mellemlang sigt.

- Den forberedende foranstaltning **European Spaces of Culture (2019-2023)**, der gennemføres af EU's nationale kulturinstitutioner (EUNIC), afprøver innovative samarbejdsmodeller i internationale kulturelle forbindelser (verdensmål 17, Partnerskaber for handling, verdensmål 10, Mindre ulighed) ved at etablere ligeværdige partnerskaber mellem europæiske (EUNIC's medlemmer og EU-delegationer) og lokale partnere i lande uden for EU om tværgående prioriterede emner. Disse projekter forbinder kulturelle forbindelser med bæredygtig udvikling, f.eks. ved at slå til lyd for klimaindsatsen i Brasilien og Mongoliet (verdensmål 13, Klimaindsats), støtte lokale kulturelle sektorer, der er ved at komme sig efter konsekvenserne af pandemien i Tanzania og Cameroun (verdensmål 8, Anstændige jobs og økonomisk vækst), forbedre adgangen til kultur for handicappede samfund i Kina og Uruguay (verdensmål 10, Mindre ulighed) og innovere inden for digital omstilling i Mexico.

Kommende foranstaltninger:

- Kommissionens eventuelle **initiativ om en EU-strategiramme for kultur** (opfølgning på Rådets opfordring i EU's arbejdsplan på kulturområdet 2023-2026)³⁸.
- **EU-undersøgelse om forgrønnelse af programmet Et Kreativt Europa**, som vil blive offentliggjort i 2023.
- **Årsrapport om gennemførelsen af EU-konceptet om kulturarv i konflikter og kriser:** En komponent for fred og sikkerhed i Den Europæiske Unions optræden udadtil og de særlige rådskonklusioner.
- EU som æresgæst på **Guadalajara International Book Fair, 25. november – 3. december 2023**, der vil have kultur og bæredygtig udvikling som et tematisk fokus.
- Uddannelse i kompetenceudvikling for branchefolk på det audiovisuelle område med henblik på at vurdere og fastlægge grønne produktioner. Forgrønnelse er også en søjle i Europa Cinemas-netværket, som vil støtte innovative projekter blandt mininetværk af biografer for at fremme bæredygtighed i udstillingssektoren.

³⁸ Rådets resolution om EU's arbejdsplan på kulturområdet 2023-2026 af 29. november 2022 [st15381-da22.pdf \(europa.eu\)](#).

B. Regionalpolitik og bypolitik

Politikramme og vigtigste prioriteter

EU's samhørighedspolitik, navnlig gennem Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), har traditionelt anerkendt **kulturelle investeringer som vigtige drivkræfter for territorial udvikling og social samhørighed**. Europas rige kulturarv styrker den europæiske identitet, fremmer fælles europæiske værdier, aktivt medborgerskab, inklusion og interkulturel dialog. De kulturelle og kreative sektorer og industrier er et afgørende aktiv for den regionale økonomiske konkurrenceevne og tiltrækningskraft, mens kulturarven er et centralt element i byers og regioners image og identitet, ligesom den ofte er i fokus for byturismen.

EU's samhørighedspolitik giver medlemsstaterne og de regionale og lokale myndigheder mulighed for at bruge kultur som løftestang for territorial økonomisk og social udvikling, inklusion og innovation, hvor lokalsamfund og territorier kan udnytte interne nationale kulturelle aktiver til at øge væksten og samtidig mindske ulighederne. EFRU-støtte til kultur og kulturarv er baseret på tanken om stedbaserede og integrerede tilgange, der støtter territorial udvikling og byudvikling, social inklusion og tilskyndelse af offentligheden til at deltage.

I perioden 2021-2027 vil samhørighedspolitikken **fokusere på bæredygtighed og digital forbedring af kulturarvserfaringer. Dette omfatter de kulturelle og kreative sektorer omstilling og fremtidige modstandsdygtighed** samt fremme af kulturarv til de højeste standarder for at integrere social inklusion, bæredygtighed og borgerdeltagelse gennem kultur. De kulturelle og kreative sektorer og industrier kan drage fordel af investeringer under alle fem samhørighedspolitiske mål — herunder gennem den nye specifikke EFRU-målsætning³⁹ om at styrke kulturens rolle med hensyn til at tackle socioøkonomiske udfordringer eller som led i integrerede territoriale strategier under politikmål 5 "Et Europa tættere på borgerne" — inden for programmer under søjlemålene for "investeringer i vækst og beskæftigelse" og "europæisk territorielt samarbejde (Interreg)". Desuden er det muligt at støtte kulturen under den specifikke Interreg-målsætning, navnlig "bedre forvaltning af samarbejdet". **Grænseoverskridende samarbejde om kultur- og naturarv er ofte gavnligt, da mange naturarvssteder i sagens natur er grænseoverskridende.** Samarbejde på tværs af grænserne giver mulighed for en integreret og bæredygtig tilgang til f.eks. pilgrimsruter, bæredygtige spor gennem naturarvssteder og meget mere.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

Inden for disse rammer **omfatter samhørighedspolitikken finansieringsramme for støtte til den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling følgende foranstaltninger:**

- Foranstaltninger rettet mod den kulturelle sektor, der styrker kulturens og den bæredygtige turismes rolle i den økonomiske udvikling, social inklusion og social innovation under hensyntagen til behovet for kultur- og turismesektorens digitale og grønne omstilling, modstandsdygtighed og langsigtede miljømæssige, sociale og finansielle bæredygtighed.
- Foranstaltninger vedrørende innovation og indførelse af nye teknologier på kulturområdet, støtte til SMV'ers vækst og konkurrenceevne i den kulturelle sektor, udvikling, test og afprøvning af nye digitale tjenester, produkter og løsninger (f.eks. til digitalisering af kulturarv) eller udvikling af færdigheder med henblik på intelligent specialisering (når kultur er en sektor, der er valgt inden for rammerne af regionens eller medlemsstatens strategi for intelligent specialisering).

³⁹ Som en nyhed i perioden 2021-2027 er der med samhørighedspolitikken indført en specifik EFRU-målsætning med fokus på at styrke kulturens og den bæredygtige turismes rolle i den økonomiske udvikling, social inklusion og social innovation under politikmål 4 "Et mere socialt og inklusivt Europa", som giver et bredt anvendelsesområde for støtte, uden at der ses bort fra finansieringsmulighederne under andre af EU's samhørighedspolitiske mål.

- Foranstaltninger til støtte for energieffektivitet, vedvarende energi, affaldshåndtering, cirkulær økonomi, grøn infrastruktur og tilpasning til klimaændringer for at reducere de kulturelle og kreative industriers og kultursteders miljø- og klimafodaftryk i overensstemmelse med relevante strategiske rammer.
- Støtte til bæredygtig transportinfrastruktur, der bidrager til bæredygtig turisme og adgang til kultur som led i relevante transportplaner.
- Foranstaltninger, der fremmer kulturen gennem territoriale udviklingsstrategier og byudviklingsstrategier under de territoriale myndigheders ansvar og med inddragelse af lokale interessenter og lokalsamfund. Hvad angår byer og funktionelle byområder er 8 % af midlerne øremærket til bæredygtig byudvikling, hvor kultur kan være en vigtig drivkraft.
- Udvalgte 20 projektforslag, der vil modtage bistand og ekspertise til at udklække inspirerende stedbaserede transformative nye europæiske Bauhaus-projekter. De udvalgte projekter dækker forskellige temaer såsom: renovering af bygninger/offentlige områder i en ånd af cirkularitet, bevarelse og forandring af kulturarv, økonomisk overkommelige boligløsninger og integreret fornyelse af by- og landområder⁴⁰.
- Seks innovative foranstaltninger inden for kultur og kulturarv udvalgt som led i den femte indkaldelse af forslag til innovative foranstaltninger i byerne⁴¹.
- Det europæiske initiativ for byområder — nyskabende foranstaltninger i byerne, første indkaldelse — vil fokusere på det nye europæiske Bauhaus, herunder bevarelse og omstilling af kulturarven.
- Et pilotprojekt til beskyttelse og fremme af kulturen i regionerne i EU's yderste periferi⁴² samt i de oversøiske lande og territorier: Målet er at fremme disse regioners og territoriers rige kulturarv gennem konferencer, udvekslinger, arrangementer og udstillinger for at udbrede kunstneriske frembringelser og støtte kulturelle udvekslinger gennem mobilitet for fagfolk i de kulturelle og kreative sektorer.
- Inden for rammerne af det mellemstatslige arbejde under **EU's dagsorden for byerne** handler et af de 14 partnerskaber om **kultur og kulturarv**. Partnerskabet om kultur og kulturarv har til formål at forbedre forvaltningen af de europæiske byers historiske bebyggede miljø, fremme kulturen og bevare kvaliteten af bylandskaber og kulturarv.
- Et nyt partnerskab under EU's dagsorden for byerne vil fokusere på **bæredygtig turisme**.
- Ud over den finansieringsstøtte, der er til rådighed under almindelige programmer og samarbejdsprogrammer, er kultur og bæredygtig udvikling også anerkendt i **EU's makroregionale strategier**. **EU-strategien for Donauområdet, EU-strategien for Østersøområdet, EU-strategien for Alperregionen, EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav**. Alle disse foranstaltninger og mål er vigtige for de generelle regionale og overordnede EU-politikker for kultur og bæredygtig udvikling, da de skaber forbindelser og synergier mellem programmer og initiativer samt mellem interessenter fra EU-lande og partnerlande/tredjelande.
- **Det er en prioritet at integrere det nye europæiske Bauhaus i medlemsstaternes samhörighedsprogrammer** under de igangværende programmeringsforhandlinger for 2021-2027.

⁴⁰ Nye lokale initiativer i det europæiske Bauhaus: https://c.ramboll.com/local-support-new-european-bauhaus?utm_source=direct-email&utm_medium=email&utm_campaign=nebop.

⁴¹ <https://uia-initiative.eu/en/theme/culture-and-cultural-heritage>.

⁴² EU har ni regioner i den yderste periferi med 4,8 millioner indbyggere: Fransk Guyana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion og Saint-Martin (Frankrig), Azorerne og Madeira (Portugal) og De Kanariske Øer (Spanien). I overensstemmelse med artikel 349 i TEUF hjælper særlige bestemmelser i EU-lovgivningen disse regioner med at tackle de store udfordringer, de står over for på grund af deres afsides beliggenhed, status som øsamfund og beskedne areal.

Initiativet betragtes som et **mål i de strategiske partnerskabsaftaler og relevante operationelle programmer i hver medlemsstat.**

Kommende foranstaltninger:

- Lancere **det europæiske initiativ for byområder — nyskabende foranstaltninger i byerne, indkaldelsen om det nye europæiske Bauhaus** i efteråret 2022.
- Fortsat støtte kultur og kulturarv i programmer for **europæisk territorielt samarbejde (Interreg)** og makroregionale strategier.
- Lancere det **nye partnerskab under EU's dagsorden for byerne** med fokus på **turisme**.

C. Indre anliggender og intern sikkerhed

Nøgleprioriteter og strategiske foranstaltninger

Tyveri og plyndring af kulturarvssteder og ulovlig handel med kulturgodter er en stor international forretning og en indbringende indtægtskilde for organiseret kriminalitet og undertiden for terrorister og konfliktparter. Kulturgoder er særligt sårbare over for ulovlig handel i konflikt- og kriseområder såsom Ukraine og Mellemøsten. Aktiviteten kan resultere i hel eller delvis ødelæggelse af stjålne eller plyndrede genstande samt kulturarvssteder, religiøse bygninger, arkæologiske steder osv. Disse genstande har stor værdi for lokalbefolkningens identitet, da de bevarer den historiske, kulturelle og sociale hukommelse, ofte endda på oprindelsesstedet. Velbeskyttet kulturarv bidrager til udviklingsprocessen ved at skabe muligheder for uddannelse og beskæftigelse og plads til dialog mellem forskellige sociale grupper og øge marginaliserede samfunds stemme og deres følelse af at høre til.

Ødelæggelsen af kulturarven kan således i væsentlig grad skade et samfunds kollektive hukommelse, men den kan også fjerne et samfunds indtægtskilde, f.eks. i tilfælde af ødelæggelse af turistattraktioner (kulturarvssteder, museer osv.).

I overensstemmelse med strategien for EU's sikkerhedsunion 2020 og EU-strategien for bekæmpelse af organiseret kriminalitet 2021-2025 er Kommissionen i færd med at udarbejde en handlingsplan for bekæmpelse af ulovlig handel med kulturgoder. Målet er at bekæmpe ulovlig handel med kulturgoder og beskytte kulturgoder mod ødelæggelse gennem kriminell skade. På denne baggrund vil handlingsplanen omfatte forskellige aspekter af bekæmpelsen af ulovlig handel med kulturgoder, herunder kapacitetsopbygning hos de retshåndhævende og retlige myndigheder med henblik på bedre at opdage og straffe sager om menneskehandel, forbedre sporbarheden af kulturgoder, forbedre beskyttelsen af kulturgoder mod ulovlig handel og plyndring og samarbejde med tredjelande, hvor plyndringer finder sted, med særlig vægt på lande i konflikter og kriser. Andre aspekter omfatter bevidstgørelse om behovet for at beskytte kulturgoder og den skade, som ulovlig handel med kulturgoder kan forårsage på kulturarven.

Kommende foranstaltninger:

- Udnyttelse af sociale mål og økonomisk merværdi ved at bekæmpe kriminalitet og ulovlig handel og fremme kultursamfundenes følelse af ejerskab.

— Vedtagelse af en **handlingsplan for bekæmpelse af ulovlig handel med kulturgoder i 2022** for at tage fat på de forskellige aspekter af bekæmpelsen af ulovlig handel med kulturgoder og beskyttelsen af kulturgoder mod kriminel skade.

D. Beskæftigelse, sociale anliggender, arbejdsmarkedsforhold og inklusion

Politiske prioriteter og strategiske foranstaltninger

Et af de vigtigste rammeinitiativer er **strategien for rettigheder for personer med handicap**⁴³. Denne strategi har til formål at opnå yderligere fremskridt med hensyn til at sikre fuld deltagelse af personer med handicap, herunder på kulturområdet. Den vil være retningsgivende for medlemsstaternes og EU-institutionernes indsats. Tilgængelighed er en katalysator for rettigheder og en forudsætning for, at personer med handicap kan deltage fuldt ud på lige fod med andre. I overensstemmelse med strategien vil **et relevant mål for kultur være at målrette adgangen til kulturelle arrangementer og kulturelle produkter og fremme kunstværker udført af personer med handicap**. Strategien har til formål at gøre fremskridt på alle områder af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap⁴⁴, som EU og alle EU's medlemsstater er parter i. Dette er et juridisk bindende menneskerettighedsinstrument, der fastsætter minimumsstandards for rettigheder for personer med handicap.

Kommissionen har etableret en ramme for at overvåge strategiens gennemførelse. Dette vil også give input til det europæiske semester, EU's sociale resultattavle og gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling. Senest i 2023 vil der blive udviklet nye handicapindikatorer til støtte for indikatorerne for den sociale resultattavle, det europæiske semester og verdensmålene for bæredygtig udvikling.

Som led i strategien fremmer og øger Kommissionen synligheden af kunstværker udført af personer med handicap. Den tilstræber også at gøre kulturarv og alle kulturelle aktiviteter tilgængelige for personer med handicap gennem støtte fra EU-midler såsom programmet Et Kreativt Europa. Kommissionen:

- har støttet et studie⁴⁵ som led i det storstilede projekt **Europe Beyond Access**⁴⁶, der undersøgte (manglende) viden blandt kulturledere om a) arbejde udført af kunstnere med handicap, b) hvordan deres programmer gøres tilgængelige for dem, og c) hvordan deres programmer gøres tilgængelige for personer med handicap
- fremmer udviklingen af tilgængelig turisme, primært i byerne, via prisen European Capital of Smart Tourism.

Strategien har til formål at sikre, at personer med handicap kan deltage i kulturlivet på lige fod med andre i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at fremme og tilskynde til **kulturelle og kreative aktiviteter samt kunst for personer med handicap** og øge bevidstheden. Dette vil gøre dem synlige gennem udstillinger og forestillinger og gøre flere forestillinger, festivaler, kunstsamlinger og museer tilgængelige for personer med handicap. EU-handicapkortet blev indført som et pilotprojekt i 2016-2018 i otte medlemsstater (Belgien, Cypern, Estland, Finland, Italien, Malta, Rumænien og Slovenien), og selv efter dets udløb er kortet fortsat på plads og anerkendt i disse otte lande. **Undersøgelsen, der vurderede gennemførelsen af**

⁴³ [En Union med lige muligheder: Strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 — Beskæftigelse, sociale anliggender og inklusion — Europa-Kommissionen \(europa.eu\).](#)

⁴⁴ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>.

⁴⁵ [Time to Act: How lack of knowledge in the cultural sector creates barriers for disabled artists and audiences — Disability Arts International.](#)

⁴⁶ [Europe Beyond Access – Disability Arts International.](#)

pilotprojektet om EU-handicapkortet og de dermed forbundne fordele⁴⁷, fastslog potentialet for en større indsats og viste, at der bl.a. var en forholdsvis beskeden stigning i kultur-, fritids- og sportsdeltagelsen og turismen i udlandet. Kommissionen har til hensigt at opskalere EU-handicapkortet.

Desuden blev der inden for rammerne af den europæiske pagt for færdigheder i 2022 oprettet et nyt partnerskab til fremme af færdigheder i de kulturelle og kreative industrier.

Kommende foranstaltninger:

- Kommissionens igangværende kampagne⁴⁸ **Sammen om rettigheder** (indtil marts 2023), som skal øge bevidstheden om centrale aspekter af strategien, som omfatter kultur, og som udvikles i samråd med personer med handicap og deres repræsentative organisationer samt kunstnere.
- Kommissionens forslag inden udgangen af 2023 om at forlænge det europæiske handicapkort med henblik på at blive anerkendt i alle medlemsstater på grundlag af erfaringerne fra det igangværende pilotprojekt om EU-handicapkort og det europæiske parkeringskort for personer med handicap.
- Videreudvikling og fremme af sektorpartnerskaber inden for rammerne af pagten for færdigheder under det europæiske år for færdigheder 2023.

E. Retfærdighed, forbrugerrettigheder og ligestilling mellem kønnene

Politikramme, hovedprioriteter og nuværende foranstaltninger

Kommissionen vedtog **EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse** i 2020. Den fastlægger en omfattende tilgang med tre søjler, der supplerer social og økonomisk inklusion med fremme af ligestilling og styrkelse af deltagelsen.

Denne ramme omfatter målsætninger på EU-plan og kvantitative overordnede mål om bekæmpelse af sigøjnerhad og forskelsbehandling, bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, fremme af deltagelse og øget reel lige adgang for romaer til uddannelse, beskæftigelse, sundhed og bolig. På kulturområdet omfatter den det operationelle mål om at **fremme bevidstheden om romaernes historie, kultur, anerkendelse og forsoning**. Indikatorer for dette mål kan kædes sammen med **den generelle befolknings bevidsthed om romaernes historie, litteratur, kunst, kultur, musik og politik**, den brede befolknings deltagelse i romaernes kulturelle festivaler og andre offentlige arrangementer, kendskab til romasproget og bevidsthed om folkedrabet på romaerne.

Medlemsstaterne har bekræftet deres tilsagn om at fremme romaernes ligestilling og integration ved enstemmigt at vedtage Rådets henstilling om romaernes ligestilling, integration og deltagelse. Den fastsætter specifikke foranstaltninger, som de skal medtage i deres **nationale strategiske rammer for romaerne**. Disse foranstaltninger omfatter øget bevidsthed om romaernes historie og kultur blandt lærere og skolepersonale, fremme af romaernes sociale, økonomiske, politiske, kulturelle og civile deltagelse og fremme af bevidstheden om romaernes kulturer, sprog og historie i samfundet, herunder erindring om romaernes holocaust.

Kommissionen fremmer **positive fortællinger og romaernes rollemodeller** og øger bevidstheden om romaernes historie og kultur, herunder et arrangement, der skal øge bevidstheden om romasproget som

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=da&pubId=8407&furtherPubs=yes>.

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1556>.

led i EU's romauge i 2022, som Europa-Parlamentet er vært for. Den støtter også relevante aktiviteter under programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier⁴⁹.

Mere generelt er der aktiviteter i gang for at gennemføre **EU's handlingsplan om bekæmpelse af racisme** og på området **dialog mellem trosretninger**, navnlig gennem EU-strategien for bekæmpelse af antisemitisme og tiltag til støtte for jødisk liv.

Kommende foranstaltninger:

- Medlemsstaterne skal gennemføre deres **nationale strategiske rammer for romaerne** senest i 2030, herunder foranstaltninger til fremme af bevidstheden om romaernes kunst, historie og kultur.
- Kommissionen skal offentliggøre sin **vurdering af de nationale strategiske rammer** i efteråret 2022, gøre status over medlemsstaternes tilsagn og vejlede om eventuelle nødvendige forbedringer.
- Fortsætte med at støtte **aktiviteter til at øge bevidstheden om romaernes historie og kultur og fremme sandhed og forsoning** under programmet for borgere, lighed, rettigheder og værdier.
- Fortsætte med at støtte **aktiviteter, der skal øge bevidstheden om jødisk liv og kulturarv i lyset af erindringen om holocaust** under programmet for borgere, lighed, rettigheder og værdier.

F. Det nye europæiske Bauhaus og dets horisontale dimension for kulturdrevet bæredygtighed

I de senere år er der opstået et behov for at tackle den store udfordring, som klimaændringerne udgør, sammen med effekterne af coronaviruspandemien. Kulturens og de kulturelle og kreative sektors systemiske betydning med hensyn til at reagere på potentielt forstyrrende virkninger af den grønne og den digitale omstilling som positive aktører for bæredygtig samfundsmæssig omstilling er blevet bekræftet.

Det nye europæiske Bauhaus (NEB) er et tværgående initiativ, der har til formål at gennemføre den grønne omstilling ved at tackle globale udfordringer gennem stedbaserede og innovative løsninger. Disse kombinerer værdierne bæredygtighed, inklusion og æstetik. Denne trekant sikrer, at de tilsigtede løsninger samtidig tager højde for en række dimensioner. Disse omfatter ikke kun aspekter vedrørende miljø, prisoverkommelighed og tilgængelighed, men også behov og forhåbninger ud over funktionalitet for at sikre oplevelser af høj kvalitet for alle. Initiativets innovative potentiale ligger inden for de deltagelsesbaserede og tværfaglige tilgange på flere niveauer, som skal integreres i fælles skabelses- og gennemførelsesprocesser. Dette inddrager mange politikområder, fagområder og aktører for i fællesskab at udvikle nye måder at arbejde hen imod omstillingen af alle aspekter af borgernes liv på: steder lokalt, produkter, tjenester, økosystemer, tankesæt og adfærd. Meddelelsen om det nye europæiske Bauhaus⁵⁰ fremhæver kulturens grundlæggende rolle med hensyn til at tackle bæredygtighedsudfordringer og støtte en positiv samfundsmæssig omstilling. Kunstnere og kulturelle aktører spiller en afgørende rolle i paradigmeskiftet i retning af ny adfærd og nye værdier.

I meddelelsen nævnes også hensigten om at skabe en befordrende ramme for det nye europæiske Bauhaus med verdensmålene for bæredygtig udvikling og med relevante EU-politikker og -initiativer. Næsten to år efter lanceringen er initiativet blevet integreret på tværs af EU's politikker og programmer (Horisont Europa, LIFE, EFRU, programmet for et digitalt Europa, Erasmus+, Et Kreativt Europa, Det Europæiske Solidaritetskorp og programmet for det indre marked).

⁴⁹ [Programmet for borgere, lighed, rettigheder og værdier | Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

⁵⁰ [Meddelelse fra Kommissionen om det nye europæiske Bauhaus](#).

Initiativet samler et mangfoldigt, dynamisk og konstant voksende fællesskab med over 500 partnere og bidragydere fra netværksorganisationer, lokale ikkestatslige organisationer (NGO'er), virksomheder og offentlige myndigheder. Som et af de centrale instrumenter, der er etableret af det nye europæiske Bauhaus, baner laboratoriet for det nye europæiske Bauhaus vejen som et testcenter for innovative samarbejdsmodeller. Fællesskabet for det nye europæiske Bauhaus arbejder sammen om at skabe værktøjer, rammer og grundforudsætninger for den grønne omstilling med henblik på at udløse en håndgribelig omstilling og innovative løsninger i praksis. Siden april 2022 er otte foranstaltninger allerede blevet iværksat i laboratoriet for det nye europæiske Bauhaus, hvoraf tre blev iværksat af fællesskabet for det nye europæiske Bauhaus selv.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

Blandt de foranstaltninger vedrørende det nye europæiske Bauhaus, der bidrager til opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling, er følgende værd at fremhæve:

- Seks projekter, der er udvalgt under indkaldelsen til udvikling af "fyrtårnsdemonstratorer", der skal beskæftige sig med emner som bygningsrenovering, cirkularitet, kunst, kulturarv, uddannelse, intelligente byer, by- og landfornyelse osv. Da projekterne er spredt over hele Europa, vil de give en række resultater, der kan tilpasses og kopieres i lignende aktiviteter i og uden for Europa for at bidrage med inspiration til fremtidige projekter.
- Laboratoriet for det nye europæiske Bauhaus er et virtuelt rum, hvor fællesskabet for det nye europæiske Bauhaus mødes for at foreslå konkrete og håndgribelige projekter. Projekter under laboratoriet for det nye europæiske Bauhaus har to mål: a) at skabe grundforudsætninger for den grønne omstilling, og b) at udløse en håndgribelig omstilling i praksis. Laboratoriet for det nye europæiske Bauhaus følger en kommissionsledet dagsorden, som i øjeblikket er synlig i fem projekter ledet af Kommissionen⁵¹. Det huser også initiativer styret af lokalsamfundet og støtter i øjeblikket den første pakke af innovative projekter fra det nye europæiske Bauhaus med fokus på konkrete ændringer på specifikke steder.

Kommende foranstaltninger:

- Yderligere støtte til initiativet vedrørende det nye europæiske Bauhaus ved at **mobilisere EU's finansieringsprogrammer**.
- Tilskyndelse til bottom-up-initiativer fra **fællesskabet for det nye europæiske Bauhaus**, herunder gennem laboratoriet for det nye europæiske Bauhaus.
- Gradvis udvikling af dialog og samarbejde med lande uden for EU ved at **dele og afprøve konceptet om det nye europæiske Bauhaus uden for EU**.

G. EU's internationale partnerskab og udviklingspolitik

Politikramme og vigtigste prioriteter

Kommissionens arbejde med internationale partnerskaber er styret af den fælles meddelelse *En EU-strategi for internationale kulturelle forbindelser*. Den indkredser tre hovedindsatsområder:

- fremme af interkulturel og tværreligiøs dialog for at forbedre kulturel pluralisme og gensidig forståelse, respekt for mangfoldighed, lighed og menneskerettigheder

⁵¹ De projekter, der ledes af Kommissionen, er: mærkningsstrategi, pilotprojekt vedrørende fælles finansiering med filantropi, crowdfunding og offentlig finansiering, reguleringsmæssige analyser og forsøg, omdannelse af læringssteder.

- støtte til de kulturelle og kreative sektorer, der giver mulighed for økonomisk vækst og jobmuligheder
- fremme af kulturarvssamarbejde, der bringer lokalsamfund og mennesker sammen, styrker deres identitetsfølelse og støtter bæredygtig turisme.

Kommissionen har arbejdet aktivt med projekter og foranstaltninger, der har stor indvirkning på udviklingens økonomiske dimension.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

Blandt de vigtigste eksempler kan nævnes:

- Støtte til UNESCO's 2030-indikatorer

I projektet gennemføres pilotaktiviteter med henblik på at definere og udvikle en ramme af tematiske indikatorer, UNESCO's Culture 2030-indikatorer. Målet er at måle og overvåge kulturens rolle og bidrag til gennemførelsen af FN's 2030-dagsorden.

I projektet testes og forbedres de tematiske indikatorer, der vil blive anvendt af lande og byer, der ønsker at fremhæve kulturens bidrag til bæredygtig udvikling i deres frivillige nationale rapporter og frivillige lokale evalueringer. Projektets resultater vil blive delt i internationale fora for at sikre en bred anvendelse hos alle interessenter.

Andre igangværende initiativer omfatter bl.a.:

- **Instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI)** — støtter initiativer vedrørende kultur og bæredygtig udvikling for partnere uden for EU på nationalt, regionalt og globalt plan.
- **AVS-EU-kulturprogrammet** støtter kunstnere og kunstværker fra landene i gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet.
- **Innovativt finansieringsinitiativ på kulturområdet** — støtter de kulturelle og kreative industrier med hensyn til adgang til finansiering og forbedring af iværksætterkapaciteten.
- **Silkevejens kulturarvskorridorer i Afghanistan, Centralasien og Iran — den internationale dimension af det europæiske år for kulturarv**, et fælles samarbejde, der blev iværksat af EU og UNESCO i oktober 2018 for at styrke kulturens bidrag til bæredygtig udvikling gennem kulturarvbaseret turismeudvikling med henblik på besøgsoplevelser af høj kvalitet langs silkevejsarvskorridorerne i modtagerlandene.
- **Procultura — fremme af beskæftigelse og indkomstkabelse i de kulturelle delsektorer musik, scenekunst og børne- og ungdomslitteratur og forlagsvirksomhed i den portugisisktalende del af Afrika (PALOP-landene) og Timor-Leste.**
- **Forretningsinitiativ vedrørende identitetsopbygning og -deling** — håndtering af nogle af de grundlæggende årsager til skrøbelighed og irregulær migration ved at styrke produktionssektorer, der bidrager til identitetsopbygning — såsom kulturelle og kreative sektorer og industrier — og ved at tackle livsstilsmarkedernes værdikæder og dele produktet af deres kreativitet gennem adgang til nye markeder.
- **CreatiFi** støtter de kulturelle og kreative industrier i at få adgang til finansiering gennem garantier og lån og kapacitetsopbygning for finansielle formidlere i landene i gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet.
- **EU-UNESCO's ekspertfacilitet** — projektet støtter teknisk bistand og peer-to-peer-mekanismer til udveksling af viden og bedste praksis med henblik på at styrke politikker og institutionelle

miljøer for kulturelle og kreative industrier. Det har til formål at skabe bæredygtige forvaltningssystemer for kultur og hjælpe med at udvikle kulturelle og kreative industrier, der bidrager til inklusiv social og økonomisk udvikling og fattigdomsbekæmpelse.

Kommende foranstaltninger:

- Støtte til kulturpolitikker og institutionelle miljøer for kulturelle og kreative industrier, indsamling af dokumentation for **udvikling af kulturelle tematiske indikatorer og politikker**.
- Støtte til **kulturelt samarbejde** mellem Afrika og Europa og til kulturarv i Afrika syd for Sahara med henblik på **bæredygtig udvikling, fred, beskæftigelse og vækst**.

H. Naboskabspolitik og udvidelsespolitik

Politikramme og vigtigste prioriteter

I den **nye europæiske kulturdagsorden** understreges det, at fremme af kultur og interkulturel dialog bør anvendes som drivkraft for samhørighed og socioøkonomisk udvikling. I overensstemmelse med den fælles meddelelse *En EU-strategi for internationale kulturelle forbindelser* spiller kultur og interkulturel dialog en central rolle med hensyn til at fremme forsoning. Dette giver sig udslag i forskellige politikdokumenter for hver af naboskabsregionerne.

Det regionale flerårige vejledende program for de sydlige nabolande omfatter — under prioritetsområde 1) Menneskelig udvikling, god regeringsførelse og retsstatsprincippet — specifikt mål 4 — **at støtte kulturen som en forudsætning for menneskelig udvikling og bedre livskvalitet**. EU vil støtte kulturen som et væsentligt element i samfundslivet og et centralt element i samfundsopbygningsprocessen.

Ligeledes fastsættes det i den nye europæiske kulturdagsorden, at Kommissionen vil fremme de kulturelle og kreative sektorer på Vestbalkan, herunder ved at anvende instrumentet til førtiltrædelsesbistand, samt udvikle kulturelle samarbejdsstrategier på regionalt plan, begyndende med Vestbalkan.

I meddelelsen *Et troværdigt udvidelsesperspektiv for landene på Vestbalkan og et øget engagement heri fra Den Europæiske Unions side* ("strategien for Vestbalkan") fremhæves det, at regionalt samarbejde og gode naboskabsforbindelser på Vestbalkan er afgørende forudsætninger for fremskridt på vejen mod tiltrædelse af EU og for at fremme den socioøkonomiske udvikling i regionen gennem kultur. Styrkelse af kultursamarbejdet med og inden for regionen er en af foranstaltningerne til støtte for flagskibsinitiativ nr. 6 i strategien for Vestbalkan.

For Det Østlige Partnerskab fastlægges i det fælles arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene *Recovery, Resilience and Reform: post-2020 Eastern Partnership priorities*, som blev offentliggjort i juli 2021 med den foreslåede prioritet om investering i mennesker og viden følgende mål:

- Maksimering af **de kulturelle og kreative industriers potentiale som drivkraft for socioøkonomisk udvikling**.
- Styrkelse af **det kulturelle samarbejde og den tværkulturelle dialog**, herunder ved at øge deltagelsen i Et Kreativt Europa, EU4Culture og andre initiativer.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

- **Thaqafa Daayer Maydoor** er et fireårigt regionalt program (2020-2024), der fremmer et kulturelt økosystem i de sydlige nabolande.

- **CREACT4MED** er et fireårigt regionalt program (2020-2024) med det overordnede mål at styrke kulturens og kreativitetens rolle som vektor for beskæftigelse og modstandsdygtighed. Dets fokus er på unge mennesker og kvindelige iværksættere i de sydlige nabolande.
- **Vinduet for Vestbalkan under Et Kreativt Europa** har til formål at øge den finansielle støtte til kulturelle organisationer på Vestbalkan ved at åbne et særligt vindue for Vestbalkan under programmet Et Kreativt Europa. Dette blev gennemført gennem en specifik indkaldelse af forslag, der finansierede projekter i en diversificeret portefølje af sektorer. Dette omfattede oversættelse og forlagsvirksomhed, arkitektur, videokunst, maleri og tegning, teater, dans, grafisk kunst, musik, immateriel kultur, museer eller historiske steder og bygninger.
- Det **regionale program om kultur og kreativitet på Vestbalkan** har med et budget på 8 mio. EUR og i overensstemmelse med strategien for Vestbalkan til formål at fremme interkulturel dialog og styrke de socioøkonomiske virkninger af den kulturelle og kreative sektor på Vestbalkan.
- **EU4Culture**-projektet har til formål at gøre kultur til en drivkraft for vækst og social udvikling i hele Østpartnerskabsregionen. Det støtter den kulturelle sektors øgede rolle som drivkraft for økonomisk udvikling. Gennem sin interregionale tilgang fremmer projektet en større tværkulturel dialog og udveksling af viden på tværs af østpartnerskabslandene, og det forbedrer den lokale forvaltning i kultursektoren.

Kommende foranstaltninger:

— Løbende forberedelse af et **nyt kulturprogram for de sydlige nabolande** for 2023, hvor EU vil støtte kulturarbejdere som aktører i opbygningen af lokalsamfund.

I. Uddannelse og ungdomspolitik

Koalitionen for klimauddannelse er et bottom-up-initiativ, der er oprettet i fællesskab, og som skal inddrage uddannelsessamfundet på EU-plan samt på nationalt og lokalt plan. Som et flagskibsinitiativ i meddelelsen om etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025 er det et vigtigt instrument til effektivt at opfange og dele initiativer og projekter, der er iværksat af uddannelsessamfundet for at støtte omstillingen til klimaneutralitet. Dette vedrører navnlig udvikling af "grønne færdigheder" og adfældsændringer samt etablering af forbindelser med andre initiativer såsom klimapagten eller det nye europæiske Bauhaus.

EU-strategien for unge er grundlaget for EU's ungdomspolitiske samarbejde i perioden 2019-2027, som bygger på Rådets resolution af 26. november 2018. Gennem sine 11 ungdomsmål og de tre søjler (Engagement — Netværk — Mobilisering) er strategiens mål en meningsfuld borgerdeltagelse samt økonomisk, social, kulturel og politisk deltagelse af unge. Strategien støtter udviklingen af kreativitet blandt unge samt deres adgang til kultur og kreative værktøjer. Den har også til formål at gøre nye teknologier tilgængelige for at styrke unges kreativitet og innovation og øge interessen for kultur, kunst og videnskab.

Kommissionen støtter disse mål gennem sine finansieringsprogrammer, politikker og undersøgelser:

- Erasmus+ støtter kreativitet og innovation i samarbejdsprojekter.
- Det Europæiske Solidaritetskorp støtter den europæiske kulturarv gennem projekter for frivilligt arbejde.
- Rådets konklusioner om unges adgang til kultur (november 2010).
- Rådets konklusioner om fremme af unges kreative og innovative potentiale (maj 2012).

Derudover er 2022 **det europæiske ungdomsår**, der kaster lys over de europæiske unges betydning for opbygningen af en bedre fremtid — grønnere, mere inklusiv og digital. Det giver unge mulighed for at

lære, dele deres visioner, møde mennesker og deltage i aktiviteter i hele Europa. Det omfatter ni politikområder, herunder "kultur", med f.eks. gennemførelse af flagskibsinitiativet "Unge opdager kultur takket være DiscoverEU i 2022".

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

- I tæt samarbejde med det nye europæiske Bauhaus iværksatte koalitionen for klimauddannelse i februar 2022 en fælles indkaldelse af interessetilkendegivelser for uddannelses- og vidensteder med henblik på at udvikle deres egne projekter vedrørende det nye europæiske Bauhaus, der samler design, bæredygtighed og nye undervisningstilgange.
- Fremme af kulturarv over for unge DiscoverEU-rejsende (Erasmus+), herunder DiscoverEU-møder i hele Europa.
- Rådets vedtagelse af Kommissionens forslag til Rådets henstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed i maj 2022⁵². Dette tilskynder landene til at gøre læring med henblik på den grønne omstilling og bæredygtig udvikling til et af de prioriterede områder i uddannelsespolitikker og -programmer.
- Stærkt fokus på den grønne omstilling som en del af de strategiske prioriteter for det europæiske uddannelsesområde⁵³ og fremme af STEAM-tilgangen i EU's dagsorden for omstilling af uddannelse: integration af naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) med kunsten⁵⁴.

Kommende foranstaltninger:

- Sikre **opfølgning af det europæiske ungdomsår 2022**.
- Fortsætte **støtten gennem programmerne Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp**s til kultur, kreativitet og innovation samt fremme læring om EU's værdier og kulturarv.
- Yderligere fremme flagskibsinitiativet **Discover EU**.
- Øge **synergierne mellem koalitionen for klimauddannelse og andre relevante politikker og initiativer** vedrørende bæredygtighed og klimainsats.

J. Det indre marked og industripolitik

Politikramme og prioriteter

I den europæiske industristrategi og ajourføringen heraf⁵⁵ udpeges 14 industrielle økosystemer, herunder kulturelle og kreative industrier. Tilgangen til de industrielle økosystemer — som omfatter alle offentlige og private aktører, der opererer i en værdikæde (fra de mindste nystartede virksomheder til de største virksomheder, fra den akademiske verden til forskning, tjenesteudbydere til leverandører) — har til

⁵² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9242-2022-INIT/en/pdf>.

⁵³ [EUR-Lex - 52020DC0625 - DA - EUR-Lex \(europa.eu\)](#): COM/2020/625 final.

⁵⁴ I denne sammenhæng har "kunst" en bred betydning, der omfatter kreative kunstarter, kultur og sprog, men også humaniora og samfundsvidenskab. Tanken er at styrke tværfagligheden og fremhæve relevansen af STEM for miljømæssige, kulturelle, økonomiske og sociale udfordringer gennem læring og undervisning i den virkelige verden.

⁵⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_da og COM(2021) 350 final https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-industrial-strategy-update-2020_en.pdf.

formål at hjælpe de kulturelle og kreative industrier med at komme på fode igen og vokse og samtidig drage fordel af den grønne og den digitale omstilling⁵⁶.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

Worth-partnerskabsprojektet⁵⁷ er særlig relevant, da det er engageret i **udviklingen af mere intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst gennem designløsninger** ved at hjælpe SMV'er i livsstilsindustrier med at finde grønne og inklusive løsninger til at forbedre deres forretningsprocesser, produkter og tjenesteydelser. SMV'er udgør 99 % af alle virksomheder i EU og har skabt omkring 85 % af de nye job i de seneste årtier. De kæmper ofte for at finde grønne, digitale og mere inklusive løsninger og for at forblive konkurrencedygtige. Worth yder derfor målrettet SMV-støtte i form af et inkubationsprogram⁵⁸ til virksomhedspartnerskaber mellem designere, producenter/håndværkere og teknologileverandører for at hjælpe med at udvikle nye forretningsidéer. Dets fokus er på livsstilsindustrien, herunder tekstil- og beklædningsindustrien, fodtøj, læder og pelsværk, møbler og dekoration i hjemmet, smykker og tilbehør. **Virksomhedspartnerskaberne skal tackle udfordringer i overensstemmelse med verdensmålene for bæredygtig udvikling såsom cirkulær/grøn økonomi eller social innovation.** Siden 2017 har Worth-partnerskabsprojektet allerede støttet 217 tværnationale partnerskaber, og omkring 135 nye partnerskaber vil blive støttet inden 2025.

Desuden støtter Kommissionen de kulturelle og kreative industrier, navnlig kreative virksomheder og iværksættere, gennem tværsektorielle virksomhedsstøttenetværk: Enterprise Europe-netværket (EEN)⁵⁹ og platformen for klyngesamarbejde⁶⁰ (støtte til SMV'er, netværkssamarbejde, internationalisering, B2B-matchmaking osv.). Specifikke foranstaltninger fremmer færdigheder, professionalisering og jobtræning gennem:

- Erasmus for unge iværksættere⁶¹ (fremme af udveksling af iværksætter- og ledelseserfaring, støtte til professionalisering, færdigheder og uddannelse på arbejdspladsen)
- Mobilisering af interessenter til at etablere et storstilet færdighedspartnerskab for økosystemet for de kulturelle og kreative industrier, der blev lanceret den 28. april 2022 under pagten om færdigheder⁶², med deltagelse af over 100 medlemmer, der har forpligtet sig til at opkvalificere arbejdsstyrken og tiltrække talenter til kulturelle og kreative industrier.

Kommende foranstaltninger:

Under **Worth-partnerskabsprojektet**:

- Gennemføre mentorprogrammet for de udvalgte 65 tværnationale partnerskaber (2022).
- Iværksætte indkaldelser af interessetilkendegivelser med henblik på udvælgelse af nye partnerskaber i 2023.

⁵⁶ Årlig rapport om det indre marked 2021, s. 98-104: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/swd-annual-single-market-report-2021_en.pdf.

⁵⁷ [Worth-partnerskabsprojektet \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/worth-partnership-project_en).

⁵⁸ Inkubationsprogrammet omfatter a) finansiel støtte, b) coaching i forretningsstrategi og teknologisk udvikling, c) juridisk rådgivning om intellektuelle ejendomsrettigheder og beskyttelse, d) deltagelse i udstillinger og handelsmesser, e) netværk og faglige forbindelser, f) rådgivning om finansielle/finansieringsmæssige muligheder.

⁵⁹ Enterprise Europe-netværket | Enterprise Europe-netværket (europa.eu).

⁶⁰ Websted | European Cluster Collaboration Platform.

⁶¹ https://ec.europa.eu/growth/smes/supporting-entrepreneurship/erasmus-young-entrepreneurs_en.

⁶² <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1534&langId=da> og https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_da.

— Fremme færdigheder med henblik på en konkurrencedygtig og bæredygtig udvikling af kulturelle og kreative industrier i digitale miljøer og med henblik på den grønne omstilling.

K. Forskning og innovation

Politikramme og vigtigste prioriteter

EU's Horisont 2020-rammeprogram (2014-2020) stillede 77 mia. EUR til rådighed til forsknings- og innovationsforanstaltninger omkring dets tre prioriteter: videnskabelig topkvalitet, industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer. Kultur kom primært ind under "Samfundsmæssige udfordringer". Horisont Europa-rammeprogrammet 2021-2027 omfatter en særlig forskningsklynge om **kultur, kreativitet og inklusivt samfund**. Klynge 2 har et samlet budget på 2,28 mia. EUR med 400 mio. EUR til rådighed fra 2021-2022 og fokuserer på tre interventionsområder, som alle er relevante for verdensmålene for bæredygtig udvikling: demokrati og regeringsførelse, kulturarv og de kulturelle og kreative industrier samt sociale og økonomiske forandringer. Under klynge 2 lægges særlig vægt på at "støtte fremkomsten af nye kulturelle udtryksformer".

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

Destination 2 om **kulturarv og de kulturelle og kreative industrier** investerede mere end 100 mio. EUR i indkaldelserne i 2021-2022 gennem tre hovedsøjler: grønne, digitale og innovative foranstaltninger, hvor kultur er en drivkraft for verdensmålene for bæredygtig udvikling på forskellige måder: håndtering af økonomisk konkurrenceevne og innovation, social samhørighed og inklusion, miljømæssig bæredygtighed og klimaindsats. Forsknings- og innovationsaktiviteter under dette mål har til formål bedre at beskytte, bevare og genoprette den europæiske kulturarv, fremme kunst og øge de europæiske kulturelle og kreative industriers konkurrenceevne ved at anvende grønnere og digitaliserede/banebrydende teknologier.

Det første arbejdsprogram for 2021-2022 omfattede forskningsaktiviteter, hvor kulturelle og kreative industrier er drivkræfter for innovation, og hvor der er behov for aktiv inddragelse og engagement i tværfagligt og tværsektorielt forskningssamarbejde. De vigtigste emner omfattede:

- grønne teknologier og materialer til kulturarv
- deltagerorienteret ledelse og bæredygtig finansiering af museer og kulturinstitutioner
- kulturelle og kreative industrier som drivkraft for innovation og konkurrenceevne
- bevarelse og forbedring af kulturarven ved hjælp af avancerede digitale teknologier
- traditionelle håndværk for fremtiden
- et konkurrencedygtigt, retfærdigt og bæredygtigt europæisk musikøkosystem
- den europæiske filmindustri internationale konkurrenceevne
- klimaændringernes og naturfarenes indvirkning på kulturarven
- spil og kultur, der former vores samfund
- det nye europæiske Bauhaus — udformning af en grønnere og mere retfærdig levevis i kreative og inkluderende samfund gennem arkitektur, design og kunst.

Desuden udpegede Det Europæiske Institut for Teknologi og Innovation (EIT) et **videns- og innovationsfællesskab (VIF) for de kulturelle og kreative sektorer og industrier (EIT Culture and Creativity)** den 22. juni 2022. Det vil samle nøgleaktører inden for videregående uddannelse, forskning og erhvervsliv for at udnytte innovationspotentialet i de relevante sektorer. VIF vil også fremme den digitale, grønne og sociale omstilling.

Ud over ovennævnte klynge og foranstaltninger, der er rettet mod de kulturelle og kreative sektorer og industrier under Horisont Europa, er der også forbindelser mellem kultur- og bæredygtighedsforskningsmål under **klynge 5 om klima, energi og mobilitet**. Der er specifikke emner og særlige foranstaltninger med henblik på at anvende strategier for energieffektivitetsrenovering på historiske bygninger, navnlig under **destination 4** i denne klynge. Her er fokus på **bygninger og industrianlæg i energiomstillingen** og på at opnå en mere effektiv og bæredygtig bygningsmasse gennem renovering og modernisering af bygninger. Desuden er formålet med det medprogrammerede partnerskab **Built4people** under destination 4 at finansiere forsknings- og innovationsprojekter med henblik på et "menneskecentreret bæredygtigt bebygget miljø", der samler offentlige og private interessenter for at skabe forsknings- og innovationsveje hen imod bæredygtighed og bedre levevilkår. Denne tilgang følger sammen med fokus på bæredygtighed en social og kulturel dimension til de aktiviteter og emner, der finansieres under dette partnerskab, i høj grad i overensstemmelse med principperne for det nye europæiske Bauhaus i det bebyggede miljø (f.eks. med hensyn til kulturarv og oplevelser af høj kvalitet). Blandt de vigtigste forventede virkninger af destination 4 er det hensigten at opnå et mere økonomisk overkommeligt og inklusivt bebygget miljø af højere kvalitet, afbøde klimaændringer og bevare miljøet, beskytte kulturarven, tage hensyn til bæredygtighed, cirkularitet og æstetik, samtidig med at der sikres bedre levevilkår. Desuden har relevante initiativer vedrørende "kulturbyer"⁶³, der er baseret på Horisont 2020-klyngeprojekter, skabt grundlaget for flere samarbejdsbaserede og lokalsamfundsstyrede foranstaltninger. Disse spiller en central rolle med hensyn til at omdanne historiske byområder og fremme løsninger til genopretning af byområder i kølvandet på covid-19-pandemien. Kommissionen koordinerede f.eks. arbejdet i en Horisont 2020-ekspertgruppe om den menneskecentrerede by og muligheder for borgerne gennem forskning og innovation, der blev leveret i 2020⁶⁴, og som kortlagde alle byinitiativer, herunder dem, der omhandler kultur, i Yearly Mapping Report: EU research & innovation for and with cities (juni 2021)⁶⁵.

Kommende foranstaltninger:

Klynge 2 i Horisont Europa (destination 2 om kulturarv, kulturelle og kreative industrier)

- Yderligere støtte til de **tre områder grønne, digitale og innovative foranstaltninger med henblik på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling**, navnlig ved at **udvide mulighederne for digitalt samarbejde og medskabelse**, der opfylder behovene hos fagfolk og forskere inden for den europæiske kulturarv, ved fra 2023 og fremefter at udvikle en europæisk samarbejdssky for kulturarv (ECCCH) **under europæisk jurisdiktion**.
- Genopretning og bevarelse af kulturarven vil udløse udviklingen af **nye miljøvenlige teknologier og metoder til at gøre Europa førende inden for bæredygtig forvaltning af kulturarven**.
- Offentliggørelse af indkaldelser af forslag med emner om **kulturelle og kreative industrier som drivkræfter for en inklusiv klimaomstilling, samtidig med at de centrale værdier for det nye europæiske Bauhaus** om bæredygtighed, inklusion og æstetik samt emner vedrørende kulturturisme integreres med henblik på at **støtte en bæredygtig udvikling af landdistrikter og fjerntliggende områder**

⁶³ Jf. Horizon 2020 Manifesto of European Cities.

⁶⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b85a079-2255-11ea-af81-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>.

⁶⁵ [EU research & innovation for and with cities — Den Europæiske Unions Publikationskontor \(europa.eu\). https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1a11dc10-edba-11eb-a71c-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1a11dc10-edba-11eb-a71c-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF).

- **Udvikling af en ramme for en holistisk tilgang til forskning og innovation, der bidrager til kulturarvens miljømæssige, sociale og kulturelle bæredygtighed** i et omfang, som ingen medlemsstat eller Europa-Kommissionen kan opnå alene.

Klynge 5 i Horisont Europa

- Destination 4 vil omfatte et emne om fremtidssikring af **historiske bygninger med henblik på omstillingen til ren energi i det kommende arbejdsprogram.**

EIT — VIF for kulturelle og kreative sektorer og industrier

- 2023: EIT — VIF'ets opstartsår for kultur og kreativitet⁶⁶.

L. Den digitale økonomi og det digitale samfund

Den 10. november 2021 offentliggjorde Kommissionen en henstilling om et **fælles europæisk dataområde for kulturarv**. Formålet med henstillingen er at bane vejen for et fælles europæisk dataområde for kulturarv, at hjælpe kulturarvsinstitutioner med at fremskynde deres digitaliserings- og bevaringsindsats og at udnytte de muligheder, som den digitale omstilling giver. Målet er at fremme genanvendelsen af digitaliserede kulturarvsaktiver, navnlig i 3D, på forskellige nøgleområder såsom uddannelse, bæredygtig turisme og kulturelle og kreative sektorer med en positiv indvirkning på den økonomiske vækst. Det fælles europæiske dataområde for kulturarv vil bygge på den europæiske infrastruktur for digitale tjenester og udvide dens nuværende funktioner.

Kulturarvsaktiver, der digitaliseres i 3D, kan være en kilde til relevant viden om klimarelaterede virkninger og tilpasning (f.eks. giver 3D mulighed for ikkedestruktiv analyse af aktiver, visualisering af skader og information med henblik på genopretning, bevarelse osv.). På samme måde kan kulturarvsaktiver i 3D være af afgørende betydning for at øge modstandsdygtigheden over for klimaændringer og støtte forebyggende bevarelse af kulturarvsmonumenter, bygninger og steder.

Dataområdet for kulturarv vil også bidrage til verdensmål 4 (Kvalitetsuddannelse), da digitale kulturarvsaktiver i dataområdet også vil give flere perspektiver på den historiske, videnskabelige og kulturelle udvikling i og uden for Europa.

Digitalisering af kulturarvsaktiver og genanvendelse heraf kan skabe nye job, ikke kun i kulturarvssektoren, men også i andre kulturelle og kreative sektorer (f.eks. gaming- og filmindustrien) og dermed bidrage til verdensmål 8 (Anstændige jobs og økonomisk vækst). Dataområdet for kulturarv vil styrke samarbejdet og partnerskaberne med og deltagelsen i netværket af datapartnere (f.eks. museer, gallerier, biblioteker, arkiver i hele Europa), aggregatorer og eksperter, der arbejder inden for digital kulturarv, hvilket vil føre til økonomisk vækst.

Desuden vil dataområdet for kulturarv bidrage til verdensmål 9 (Industri, innovation og infrastruktur), da det vil styrke innovation og skabelse af nye tjenester og applikationer gennem anvendelse og genanvendelse af digitaliserede kulturarvsaktiver på forskellige centrale områder (f.eks. uddannelse, intelligente byer og miljømodeller, bæredygtig turisme — sammen med dataområdet for turisme — og kulturelle kreative sektorer). Digitaliserede kulturaktiver af høj kvalitet åbner nye måder at engagere sig digitalt på og nyde godt af kulturelt indhold gennem fælles skabelse, fælles design og crowdsourcing, der styrker offentlighedens deltagelse.

På det audiovisuelle område blev der med handlingsplanen for medierne og den audiovisuelle sektor, der blev vedtaget i december 2020⁶⁷, lanceret et **værktøj til en fælles metode for CO₂-beregninger for**

⁶⁶ <https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>.

⁶⁷ [IMMC.COM%282020%29784%20final.ENG.xhtml.1_EN_ACT_part1_v8.docx.europa.eu](https://imcc.com/2020/29784%20final.ENG.xhtml.1_EN_ACT_part1_v8.docx.europa.eu).

audiovisuelle produktioner i hele den europæiske audiovisuelle industri (foranstaltning 6 om forgrønnelse i 2023). Der er også givet støtte til en **oplysningskampagne for at fremme mangfoldighed bag kameraet i den audiovisuelle industri** og hjælpe den med at tilpasse sig samfundsmæssige ændringer (foranstaltning 8 inden for mangfoldighed).

Kommende foranstaltninger:

- Udrulle **dataområdet for kulturarv**
- Yderligere gennemføre **handlingsplanen for medierne og den audiovisuelle sektor**.

M. Klimainsats og miljøpolitik

Politikramme og nøgleprioriteter

Kommissionen lancerede **den europæiske klimapagt** i 2020 som led i den europæiske grønne pagt. Den har til formål at anerkende betydningen af bottom-up-foranstaltninger, der inddrager borgere fra alle generationer og lokalsamfund i omstillingen til et modstandsdygtigt og klimaneutralt samfund. Gennem sine aktiviteter har initiativet til formål at støtte bottom-up-initiativer ved at give oplysninger om klimaomstillingen, udvikle rum, hvor interessenter og borgere kan arbejde sammen, og hjælpe med at starte nye initiativer.

Gennem klimapagten kan borgere og lokalsamfund vise deres klimainsats og give tilsagn om modvirkning af og tilpasning til klimaændringer via "Count Us In"-platformen.

Formålet med disse værktøjer er at samarbejde med borgerne om i fællesskab at skabe lokale klimafortællinger under hensyntagen til kulturarv, baggrund og prototypeforanstaltninger i lokalsamfundet. Klimapagten støtter fælles kreative innovative processer for lokalsamfund, såsom de politiske beslutningstageres engagement med borgerne for at styrke dem ved at påtage sig en rolle som formidler af drøftelser om klimaændringer og miljøbeskyttelse i byerne. Klimapagtens merværdi er at fremme samarbejdet mellem forskellige parter (f.eks. kunstnere, kulturcentre, NGO'er, lokale myndigheder og virksomheder) for at nå fælles mål.

Kunstnere, influencere, borgmestre og enhver borger, der engagerer sig i klimainsatsen, kan blive **ambassadør for klimapagten** for at støtte det arbejde, der allerede er i gang i deres lokalsamfund. At blive ambassadør er en supplerende mulighed for at informere, inspirere og støtte klimainsatsen i lokalsamfund og lokale netværk.

Med hensyn til miljøpolitikker kan de forandringer i vores samfund og økonomier, der er nødvendige for at gennemføre den grønne pagt, ikke ske uden opbakning fra hele samfundet. Dette kræver en ændring af sociale normer, værdier og opfattelser, nemlig en ændring af kulturen, som anerkendt i prioriteterne i den grønne pagt. På samme måde fremmer bevidstgørelsesarbejdet om biodiversitet naturkundskab, empati, solidaritet og pleje af naturen samt tværfaglige tilgange til at hjælpe folk med at forstå de økonomiske, sociale og naturlige systemers indbyrdes forbundethed.

EU's landskabstræk, biodiversitet og beskyttede naturområder (Natura 2000) udgør den immaterielle arv og er grundlaget for vores fremtid. Den seneste Eurobarometerundersøgelse om europæernes holdning til biodiversitet bekræftede, at europæerne er dybt bekymrede over natur og biodiversitet, og de forventer, at EU handler for at beskytte dem. De foranstaltninger, der hyppigst nævnes som vigtige, omfatter navnlig genopretning af natur og biodiversitet for at kompensere for skader og bedre oplysning af borgerne om betydningen af natur og biodiversitet. Samme undersøgelse viser også, at kun få borgere kender Natura 2000-nettet og EU's og medlemsstaternes indsats for at beskytte dem.

Derfor understreger **EU's biodiversitetsstrategi for 2030** betydningen af at øge bevidstheden om viden om biodiversitet og integrere biodiversitet og økosystemer i skoler, videregående uddannelse og erhvervsuddannelse. I de internationale forhandlinger om den globale ramme for biodiversitet efter 2020 insisterer Kommissionen på at nævne betydningen af kulturelle sektorer og inddragelsen af aktører inden for uddannelse, medier, kunst og kultur.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

- **Europas miljøhovedstad** (for større byer) og **Green Leaf-prisen** (for byer med under 100 000 indbyggere) og deres fokus på borgernes engagement og inddragelse giver rig plads til kulturelle og uddannelsesmæssige aktiviteter med emnet bæredygtighed. Priserne, der finansieres under LIFE-programmet, støtter gennemførelsen af den grønne pagt på lokalt plan i byerne. Vindende byer står i spidsen for den grønne omstilling og har potentiale til at blive rollemodeller for andre. Miljøhovedstadsvinderen (én om året) modtager 600 000 EUR og Green Leaf-vindere (højst to om året) 200 000 EUR. Titlen støtter de vindende byer og tilskynder dem til at tilrettelægge en bred vifte af foranstaltninger og projekter i løbet af året. Disse omfatter normalt uddannelsesstøtte i skoler eller for unge, kunst- og bæredygtighedsprojekter for borgerne, kunstudstillinger, der fortolker kunst og miljøbeskyttelse osv.⁶⁸ Prisuddelingerne omfatter normalt kulturelle arrangementer og præsentationer. Byerne oplyser, at titlen giver mange fordele, herunder øget international mediedækning, større momentum i byen til fortsat at forbedre den miljømæssige bæredygtighed eller øget tiltrækningskraft som turistmål.
- **Samarbejde med museer for naturhistorie og videnskab, botaniske haver, zoologiske haver og akvarier via den globale koalition "United for Biodiversity"**. Koalitionen, der har været koordineret af Kommissionen siden marts 2020, samler disse institutioner og organisationer og er også åben for forskningscentre og universiteter, naturreservater og beskyttede områder i hele verden samt museer af enhver kategori, såsom kunst, arkitektur eller historiske museer. Den opfordrer dem til at forene kræfterne og give deres mening til kende om naturkrisen og dermed vise naturens betydning for menneskeheden. Koalitionen dækker nu 51 lande og territorier og skaber et fællesskab af 323 organisationer, nationalparker og beskyttede områder, akvarier, botaniske haver, zoologiske haver, museer (herunder kunstmuseer), forskningscentre og universiteter for at støtte det politiske momentum sammen med andre globale politiske koalitioner for naturen.
- **Undervisningspakke om naturbeskyttelse**: Som led i et bredere projekt, der skal øge bevidstheden om behovet for naturbeskyttelse, hjælper denne undervisningspakke dem med at samarbejde med teenagere om naturbeskyttelse i Europa. Den tilbyder en række aktiviteter, enten indendørs eller udendørs, opdelt i fire moduler: i) Hvordan forholder vi os til naturen? ii) Udforsk Europas natur iii) Hvordan beskytter vi naturen i Europa? og iv) Engagement i naturbeskyttelse. Mange aktiviteter understøttes af data og oplysninger fra databaser og viewere i det europæiske uddannelsesområde. Pakken er tilgængelig på alle EU-sprog⁶⁹. De forventede resultater omfatter: bevidstgørelse af teenagebefolkningen, hjælp til at forstå EU's naturbeskyttelsespolitikker, naturdirektiver og Natura 2000 og tilskyndelse til unge til at engagere sig i naturbeskyttelse.
- **Synergier mellem beskyttelsen af Natura 2000-områder og kulturarven**: Som et af resultaterne af EU's handlingsplan for naturen, mennesket og økonomien og som opfølgning på det europæiske år for kulturarv 2018 offentliggjorde Kommissionen rapporten *Natural and cultural heritage in Europe: Working together within the Natura 2000 network*⁷⁰. I rapporten undersøges de geografiske overlapninger mellem natur- og kultursteder, og de fælles trusler og udfordringer samt mulighederne

⁶⁸ F.eks. et campingprojekt i bjergene for at gøre unge bevidste om klimaændringerne: Une expérience inédite: bivouaquer à la Bastille! — J'agis — Je rêve (greengrenoble2022.eu).

⁶⁹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e33a1119-8fa2-11ec-8c40-01aa75ed71a1/language-da>

⁷⁰ *Natural_and_Cultural_Heritage_report_2019_WEB.pdf* (europa.eu).

under forskellige EU-fonde for at kickstarte fælles natur- og kulturinitiativer drøftes. Rapporten indeholder også anbefalinger til, hvordan udfordringerne kan overvindes, og hvordan integreret forvaltning og dermed forbundne socioøkonomiske fordele kan fremmes.

Kommissionen har offentliggjort et kort over historier, der gør det muligt for brugerne at undersøge, hvordan Natura 2000 og verdenskulturarv overlapper hinanden⁷¹. Der er også blevet indsamlet en række casestudier for at vise praktiske eksempler på forskellige facetter af vellykket integreret forvaltning af natur- og kulturarv i Natura 2000-områder⁷². Et af de vigtigste resultater af en sådan integration kunne være at øge kultur- og naturarvsstedernes kapacitet til at tiltrække besøgende. Dette kan igen have en kaskadevirkning på den lokale økonomi gennem nye muligheder for bæredygtig turisme, erhvervsliv og udvikling omkring stederne. Dette kan føre til en bedre accept af begrænsninger i forbindelse med beskyttelse af natur- og kulturarvssteder.

Kommende foranstaltninger:

- **Iværksætte oplysningskampagnen om bæredygtige tekstiler** i lyset af EU's strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler for at bane vejen for EU's rolle i håndteringen af udfordringerne i de kreative sektorer (design, tekstiler og mode) samt betydningen af at gøre tekstiler og mode i EU cirkulær.
- **Fremhæve** strategiens miljømæssige, økonomiske og sundhedsmæssige fordele samt dens bidrag til at øge EU's ressourceafhængighed og modstandsdygtighed og tilbyde praktiske løsninger i alle livscyklusstadier for tekstiler og til de enkelte forbrugere, som vil bidrage til at realisere visionen for EU's tekstilstrategi.
- **Sikre inddragelse af** unge, herunder unge designere, influencere og kunstnere, i kommunikationskampagnen for at gøre hurtig mode umoderne i Europa.
- **Udvikle en kortlæser for at bidrage til at mindske virkningerne af oversvømmelser på kulturarvssteder:** Når medlemsstaterne foretager foreløbige vurderinger af oversvømmelsesrisikoen i henhold til oversvømmelsesdirektivet, tager de ikke altid hensyn til de kulturarvssteder, der er i fare. Dette kan skyldes, at vurderingerne skal finpudses. Kommissionen vil snart stille en kortviewer til rådighed, som vil sammenkæde oversvømmelsesområder med bl.a. kulturarv.

N. Landbrugspolitik

Politikramme og nøgleeksempler

Medlemsstaternes strategiske planer under den fælles landbrugspolitik (2023-2027)⁷³ kan omfatte specifikke investeringer, der fokuserer på kultur: Dette omfatter også udviklingen af EU's systemer for geografiske betegnelser⁷⁴ for landbrugsprodukter og fødevarer, vin og spiritus. Den fælles landbrugspolitik støtter landbrug og landbrugere gennem indkomststøtte, markedsforanstaltninger og udvikling af landdistrikterne. Udvikling af landdistrikterne styrker især landdistrikternes socioøkonomiske, sociokulturelle og miljømæssige bæredygtighed og har stor indvirkning på den brede kulturelle sektor.

Foranstaltninger til fremme af registreringen af geografiske betegnelser og diversificering af garanterede traditionelle specialiteter, samarbejde og LEADER (lokal udviklingsmetode) kan også støtte

⁷¹ Udforsk Natura 2000 (arcgis.com).

⁷² Europe's cultural and natural heritage in Natura 2000 — Den Europæiske Unions Publikationskontor (europa.eu).

⁷³ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/new-cap-2023-27_da.

⁷⁴ https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_da.

bæredygtigheden af lokale fødevarer i perioden 2023-2027 (produktion, mærkning og bevarelse af lokalt bygget og kulturel arv).

Kortlægning af fødevarer, mærkning og fødevarearv samt beskyttelse af, hvordan fødevarer produceres, kan også betragtes som kulturelle aktiviteter. Infrastruktur og bæredygtighed (miljømæssig, kulturel, socioøkonomisk) er derfor afgørende for at gavne de kulturelle, kreative og kulturarvsrelaterede sektorer.

O. Forsvarsindustri og rumpolitik

Unionens jordobservations- og jordovervågningsprogram Copernicus yder støtte til kultur- og naturarvssamfundet for at lette kortlægningen, overvågningen og forvaltningen af kulturarven dagligt.

I forordningen om Unionens rumprogram⁷⁵ nævnes udtrykkeligt (artikel 49, stk. 3) "bevarelse af kulturarv" som en nøglepolitik, der skal støttes gennem Copernicus.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

Copernicus har i nogle år arbejdet på området for kulturarv og naturarv og støttet kulturarvssamfundet med data, produkter og tjenester. Hovedmålet på dette område er at overvåge og vurdere de potentielle virkninger af klimaændringer, naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, humanitære kriser og kultur- og naturarvskonflikter for at styrke forebyggelse og forvaltning og støtte bæredygtig udvikling.

De fleste Copernicustjenester bidrager på forskellige måder til overvågning, risikovurdering og forebyggelse af skader på kulturarvssteder. Eksempler:

- tjeneste til støtte for foranstaltninger udadtil med vurdering af den potentielle skade på kulturarvssteder i konfliktområder, som det internationale samfund ikke har adgang til
- klimaændringstjenesten, der anvender nogle indikatorer til vurdering af brandfare
- landovervågningstjenesten, der vurderer risikoen for naturkatastrofer og menneskeskabte geologiske farer, Geodesy, by- og landplanlægning, oversvømmelsesrisiko
- atmosfæreovervågningstjenesten, der kontrollerer luftkvaliteten og efterfølgende mulige skader på monumenter og bygninger
- beredskabsstyringstjenesten, der navnlig støtter forebyggelse, beredskab, indsats og genopretning ved at analysere, vurdere og overvåge skadens omfang og potentielle tilknyttede risici, navnlig gennem kortlægning efter behov (i hurtige aktiveringer og risiko- og genopretningstilstande).

Der blev også oprettet en Copernicustaskforce for kulturarv⁷⁶ for at analysere kulturarvsaktiviteternes status med Copernicusdata og -tjenester. Efter at brugerkravene var blevet identificeret, efterprøvede taskforceen, at størstedelen af de nuværende produkter opfylder de identificerede krav. Desuden kan kapacitetsopbygningsaktiviteter også overvejes, herunder støtte til udvikling af færdigheder og uddannelse af fagfolk samt særlige akademiske kurser.

Øvrige aktiviteter omfatter:

- Et specifikt "proof of concept" dedikeret til digital turisme og kulturarv, som er en del af Copernicus Demonstrators (indkøb), og som forventes gennemført i 2023/2024.
- Som led i EUSpace4Ukraine-initiativet blev der afholdt en hackathon (29. juni — 1. juli 2022), som omfattede ansøgninger vedrørende beskyttelse af kulturarven.

⁷⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0696&from=EN>.

⁷⁶ https://www.copernicus.eu/sites/default/files/2020-10/CC-2020-37_Copernicus-Cultural-Heritage-Task-Force-Report_0.pdf.

- Brugerhøringsplatformen 2023 vil omhandle brugernes behov og krav til kommercielle brugere.

Desuden er der allerede en analyse i gang for at identificere mulige måder at forbedre og skræddersy Copernicusprodukter på i kombination med nationale aktiviteter og internationale foranstaltninger (se f.eks. UNESCO's GEO Urban Heritage Climate Observatory Community Activity).

Kommende foranstaltninger

- Copernicustjenesterne vil fortsat bidrage til **kortlægning, overvågning og forvaltning af kulturarven**.
- Støtte udbredelsen af Copernicus på downstream-markedet i forbindelse med overvågning og udnyttelse af kulturarven gennem **analyse af brugernes behov og gennemførelse af proof of concepts**.
- Indføre et **unik adgangspunkt til data, hvor oplysninger fra alle Copernicuskomponenter, som er nyttige for kulturarvsbrugere**, skal evalueres under hensyntagen til tilgængelige ressourcer, prioriteter og igangværende nationale og internationale initiativer.

P. EU-civilbeskyttelsesmekanismen

Politikramme og nøgleeksempler

EU-civilbeskyttelsesmekanismen⁷⁷ omfatter "primært beskyttelse af mennesker, men også miljøet og ejendom, herunder kulturarv, mod alle former for naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer (...)" (artikel 1, stk. 2). EU-civilbeskyttelsesmekanismen koordinerer leveringen af bistand såsom nødhjælpsprodukter, ekspertise, civilbeskyttelseshold og specialiseret udstyr som indsats over for katastroferamte lande på deres anmodning, når deres nationale ressourcer er overbebyrdede.

Strategiske foranstaltninger og centrale eksempler

EU-civilbeskyttelsesmekanismen dækker hele katastroferisikostyringscyklussen og støtter forebyggelses-, beredskabs- og indsatsforanstaltninger. EU-civilbeskyttelsesmekanismen støtter bl.a. indsatsen inden for risikovurdering, tidlig varslings og overvågningssystemer. Gennem EU-Vidensnetværket om Civilbeskyttelse tilrettelægger og koordinerer den uddannelse, øvelser, udveksling af eksperter og rådgivende missioner. EU-civilbeskyttelsesmekanismen fremmer en tværsektoriel tilgang og støtter udveksling af god praksis.

EU-civilbeskyttelsesmekanismen finansierer også projekter på kulturarvsområdet i forbindelse med katastrofer. For eksempel udviklede ProCultHer-projektet⁷⁸ (2019-2021) en europæisk metode⁷⁹ til at håndtere beskyttelse af kulturarven i nødsituationer og lette etablering af en ny EU-civilbeskyttelsesmekanismes kapacitet på området.

Når EU-civilbeskyttelsesmekanismen imødekommer anmodninger om bistand på kulturarvsområdet, kan den fremme levering af bistand i naturalier (f.eks. beskyttelsesudstyr) samt ekspertise, herunder i form af rådgivende missioner. Som reaktion på Ruslands angrebskrig mod Ukraine koordinerer Kommissionen på det seneste sin største operation nogensinde inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen⁸⁰,

⁷⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj/dan>

⁷⁸ <https://www.proculther.eu>

⁷⁹ <https://www.proculther.eu/wp-content/uploads/2022/06/PROCULTHER-Methodology.pdf>

⁸⁰ Alle 27 EU-lande samt Norge, Tyrkiet, Nordmakedonien og Island har tilbudt bistand i naturalier lige fra medicinsk udstyr til køretøjer og energiudstyr samt forsyninger til beskyttelse af kulturarven. Produkterne leveres til de ukrainske myndigheder

som også omfatter bistand inden for beskyttelse af kulturarven, som f.eks. sandsække, emballeringsmateriale til bevarelse af kulturgjenstande og sæt til beskyttelse af kulturgoder.

Kommende foranstaltninger

- **Øget kapacitet til at udsende eksperthold inden for kulturarv og civilbeskyttelse:** Vedtagelse af en ændring af Kommissionens gennemførelsesafgørelse 2014/762/EU om nye kvalitetskrav for øget kapacitet inden for EU-civilbeskyttelsesmekanismen er planlagt til 2023.
- **Øget synlighed af beskyttelsen af kulturarven i forbindelse med katastrofeindsatser:** Projektet ProCultHer-Net⁸¹ vil yderligere styrke civilbeskyttelsesmyndighedernes kapacitet til at beskytte kulturarven i Europa ved at knytte civilbeskyttelsesekspert og kulturarvsekspert sammen i hele Europa.

4. KONKLUSIONER: DE NÆSTE SKRIDT

Kulturelle foranstaltninger spiller en central rolle i udformningen af politiske prioriteter og foranstaltninger med henblik på bæredygtighed, herunder i en række EU-politikker og -programmer. For fuldt ud at frigøre potentialet i kulturelle foranstaltninger inden for, for og som bæredygtig udvikling og de kulturelle sektors rolle bør der imidlertid tages fat på den spredte fordeling af kulturelle foranstaltninger, der er rettet mod bæredygtig udvikling på mange forskellige politikområder.

I rapporten fra gruppen under den åbne koordinationsmetode om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling, der blev offentliggjort den 20. september 2022, blev det understreget, at et "kulturelt mod på forandring" i disse "usikre tider" — hvor forholdet mellem natur og mennesker konstant trues af voksende ubalancer og uligheder — er det bedste svar fra de politiske beslutningstagere. EU har en enorm mulighed og et stort ansvar for at styre denne proces med bedre udnyttelse af kulturens (underudnyttede) potentiale. Denne rapport bidrager til refleksionsprocessen ved at fremlægge dokumentation for det eksisterende samspil mellem kultur og bæredygtig udvikling og for behovet for at styrke dette i fremtiden.

Som anført i sluterklæringen, der blev vedtaget på MONDIACULT 2022, hvor vigtige EU-foranstaltninger vedrørende kultur og verdensmålene for bæredygtig udvikling blev delt, kan en kombineret tilgang til kultur og bæredygtighed og større politisk sammenhæng mellem kulturpolitikker og strategier for bæredygtig udvikling være til gavn for forskellige niveauer af politikudformning i Europa. "*Vi slår til lyd for en systemisk forankring af kulturen i offentlige politikker gennem tilpasning af udviklingsstrategier og -rammer på internationalt, regionalt, subregionalt, nationalt og lokalt plan samt i andre relevante FN-fondes og -programmers politikker som en katalysator og drivkraft for modstandsdugtighed, social inklusion og økonomisk vækst (...)*", hedder det i erklæringen⁸².

Det er derfor afgørende at omsætte den horisontale tilgang til bæredygtig udvikling til et fuldt synligt engagement med kultur og kreativitet som drivkraft for udvikling. Kollektive bestræbelser på at tackle globale udfordringer såsom afbødning af risici i forbindelse med klimaændringer eller målene i den europæiske grønne pagt og 2030-dagsordenen bør i høj grad være baseret på kultur for at påvirke en ny

som enkeltoperationer eller fælles operationer gennem EU-civilbeskyttelsesmekanismens logistiske knudepunkter, der er etableret i Polen, Rumænien og Slovakiet.

⁸¹ Yderligere oplysninger om projektet findes på EU's onlineplatform for viden om civilbeskyttelse <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/union-civil-protection-mechanism-projects>.

⁸² https://www.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2022/10/6.MONDIACULT_EN_DRAFT%20FINAL%20DECLARATION_FINAL_1.pdf

menneskelig adfærd, fremme ligestilling mellem kønnene gennem kulturel deltagelse og lette adgangen til kulturelle muligheder gennem innovativ praksis eller processer med flere interessenter.

En kombination af kulturbaseret innovation med bæredygtighedsdrevne investeringer og fleksible reaktioner på banebrydende forandringer i samfundet i krisetider bør være kernen i nye politiske rammer for nytænkning af kulturpolitik på mere strategiske, sammenhængende og effektive måder.

En ny tilgang til styrkelse af EU's strategiske ramme for kultur som foreslået i Kommissionens rapport om arbejdsplanen på kulturområdet 2019-2022 og medtaget som et initiativ i den nye EU-arbejdsplan på kulturområdet 2023-2026 kan være et første skridt i denne retning. En ny strategisk ramme for EU kunne skabe større politisk sammenhæng og konsekvens og blandt sine overordnede principper medtage forpligtelsen til at opfylde 2030-dagsordenen og dermed afspejle ambitionerne i MONDIACULT 2022-erklæringen om kultur, som opfordrer til styrkede offentlige politikker og internationalt samarbejde på kulturområdet.